

Создаваме #УспешниПриказни

ЈУБИЛЕЈ 5 ГОДИНИ ФОНД ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕШНОЛОШКИ РАЗВОЈ

ДРЖАВНА ИНСТИТУЦИЈА ПО МЕРКА НА ЕКОНОМИЈАТА

Ако пред пет години (во ерата кога државна помош можеа да добијат само странските компании) некој им кажеше на домашните бизнисмени дека ќе се формира институција која ревносно ќе де бори и грижи за нивните потреби - веројатно никој немаше да поверува во тоа. Но ете денеска тој сон е реалност и навистина во ФИТР постои одбрана група на ентузијастички со голем професионализам кои прават се што е во нивна моќ за да им го олеснат животот на домашните мини, микро, средни но и на големите компании. На овој начин десетици милиони евра веќе се вбрижани во домашното стопанство, а оваа бројка секојдневно се зголемува. Дополнително домашните компании преку работата со Фондот се доведуваат за да станат конкурентни за грантовите и кредитите и од меѓународните финансиски институции.

Содржина

ВОВЕДНО ОБРАЌАЊЕ: ЈОВАН ДЕСПОТОВСКИ - ДИРЕКТОР НА ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ РАСТЕМЕ И НИЕ, НО РАСТАТ И КОМПАНИИТЕ.....	4
ФИТР НИЗ БРОЈКИ.....	7
ДЕН ПОМИНАТ ВО ПРОСТОРИИТЕ И СО ВРАБОТЕНИТЕ ВО ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ НЕВЕРОЈАТНА ХАРМОНИЈА МЕЃУ ХИПЕРПРОДУКТИВНОСТА И КВАЛИТЕТОТ.....	8
ЕКСКЛУЗИВНО: КОИ СЕ ЛУЃЕТО ШТО ОДЛУЧУВААТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ ИСКУСНИ СВЕТСКИ ПРОФЕСИОНАЛЦИ КОИ НЕ ДАВААТ МОЖНОСТ ЗА КАКВО БИЛО ВЛИЈАНИЕ И ИНТЕРВЕНЦИИ.....	12
ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ ПРВ СЕ ФАТИ ВО „КОСТЕЦ“ СО ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД КОВИД 19.....	16
СТУДЕНТИТЕ И ПРОФЕСОРИТЕ ОД МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО ПОХОД КОН СÈ ПОВЕЌЕ ИНОВАЦИИ.....	20
РЕПОРТАЖА ИЗРАЕЛ ИСКУСНИ СВЕТСКИ ПРОФЕСИОНАЛЦИ КОИ НЕ ДАВААТ МОЖНОСТ ЗА КАКВО БИЛО ВЛИЈАНИЕ И ИНТЕРВЕНЦИИ.....	24
УСПЕШНИ ПРИКАЗНИ НА КОМПАНИИ ПОДДРЖАНИ ОД ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ.....	30

ВОВЕДНО ОБРАЌАЊЕ:

ЈОВАН ДЕСПОТОВСКИ

ДИРЕКТОР НА ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

РАСТЕМЕ И НИЕ, НО РАСТАТ И КОМПАНИИТЕ

Беше исто август, 2017 година, кога првпат влегов во Фондот за иновации и технолошки развој. Институцијата функционираше две години, но многу малку позната во јавноста и кај компаниите. Првото добредојде ми го посака мојот претходник, Јасмина Поповска. Без комплекс ја споменувам на почетокот, бидејќи и таа и сите поранешни соработници што не се дел од тимот, денес заслужуваат да бидат споменати како дел од приказната на Фондот овие пет години. Фондот не е и нема да биде институција што почнува и завршува со еден човек. Фондот покажа дека е многу пошироко од тоа.

На почетокот, многумина мои пријатели ми се чудеа зошто сум се нафатил за оваа работа. Но, како човек кому работата му претставува и личен предизвик, во Фондот препознав огромен потенцијал. Од оваа дистанца, можам да кажам дека не згрешив – напротив.

ФИТР беше формиран во 2015 г., со финансиска поддршка од Светска банка и воспоставени критериуми за распределба на парите. Го наследивме со само 0,8 милиони евра вложени во 35 проекти за три години, претежно мали бизниси. Од Светска банка добив предупредување дека договорот за заем ќе истече за година и пол, а имаме само 9 проценти искористено од средствата - повеќе за плати и тековни трошоци, а не во бизнис-планови, што не е својствено за еден инвестициски фонд според светски стандарди. Наместо пари за економијата, државата уште ќе требаше да се срами пред меѓународните финансиски партнери и да враќа пари што воопшто не ги искористила.

Причината? Анализата ни покажа дека домашните компании не се доволно информирани за можностите што ги нуди Фондот, односно дека воопшто не знаат дека ваква институција постои во Ма-

кедонија. Тие што, пак, знаеле, се соочувале со тешкотии во исполнувањето на условите за аплицирање, а за дел условите биле мошне ограничувачки, но и дека постоечките инструменти биле со ограничувачки услови за аплицирање поради што не одлучувале да аплицираат.

Што направивме? Сфативме дека мора да го отвориме Фондот за домашните компании, седнавме на маса со сите релевантни фактори, меѓу кои и стопанските комори и заедно работевме на промена на дел од условите, ги проширивме инструментите, воведовме нови критериуми за поттик на компаниите што не се од ИТ секторот, го зголемивме нивото на финансиска помош и решивме да направиме поинтензивна презентација на Фондот во јавноста.

Покрај постоечките инструменти за поддршка на стартап-компаниите и комерцијализација на иновациите, во рамки на иницијативата „План за економски раст“, владата, преку третиот столб, отвори можност за финансиска поддршка што ја имплементира Фондот.

Го унапредивме и процесот на селекција и носење одлуки и комплетно го извадивме од влијанието на политиката и државната администрација. Го задржавме моделот финалната одлука да ја носи петчлен независен Комитет за одобрување инвестиции, составен од странски експерти избрани на меѓународен конкурс, но во фазата на претселекција додадовме комисија од домашни експерти, избрани на јавен конкурс, која го прави првиот филтер. Во нашата база имаме над 200 експерти од различни области.

Со вака поставен систем им ставивме крај на партиските книшки, роднинско-комшиските врски и сините коверти во доделувањето јавни средства. Во партнерство со „Транспарентност интернешнел“ изработивме и Протокол за проценка на ризик кај компании со носители на јавни функции. ФИТР е прва и единствена државна институција што бара декларирање на носител на јавна функција при само аплицирање и спроведува проценка на ризик при вакви случаи.

Транспарентноста и двонасочната комуникација ги поставивме како императив во нашето работење. Особено се вложивме во посилна промоција на можностите, инструментите и појаснување на целиот процес на апликација. Ги поедноставивме работите – објаснивме дека иновација не значи дека некој треба да измисли ракета и да ја прати на Сатурн, туку дека тоа може да бидат и сосема мали нешта што ни го поедноставуваат нашето живеење и секојдневно работење. Иновација е кога со помош на камерата од мобилниот телефон му помагате на лице со оштетен вид, што е илјадници километри далеку од вас, непречено да помине улица.

И дојдоа резултатите. Билансот на тригодишната приказна изнесува вкупен обем на инвестиции од 70 милиони евра, 450 до сега поддржани компании и над 2.000 поднесени инвестициски планови и проекти. Тоа значи дека вкупните инвести-

**ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ**

ции во приватниот сектор од 2017 до денес, преку програмите на Фондот, се зголемени за над 3.800 проценти, а обемот на финансиска поддршка за овие компании е зголемен за близу 2.800 проценти во однос на периодот пред 2017 година.

Она што мене особено ме радува и ме мотивира е што ги „разбудивме“ компаниите и ги поттикнавме и самите да вложат свои средства во развој и напредок, бидејќи 30 милиони се нивен влог. Речиси на секој денар од државата и компаниите вложуваат по еден свој. Го променивме мајнд-сетот и кај компаниите и во јавноста.

Растеме и ние, но растат и компаниите. Анализите покажуваат дека кај компании финансирани од Фондот се регистрира 71 процент раст на добивката во просек во 2019 година, во споредба со претходните години, 11 проценти раст во приходите, а овие компании уплатиле 3,5 милиони евра

повеќе во јавните фондови за 2019 отколку ФИТР што исплатил кон економијата во истата година. Овие резултати се враќаат во општеството. Само овие, три и пол милиони евра во буџетот што останале како резултат на работењето на овие компании, се повеќе пари за училишта, болници, пензии, социјална заштита и други реални потреби на граѓаните.

И кризата предизвикана од ковид-пандемијата покажа дека во Северна Македонија има компании што се подготвени искрено да помогнат на заедницата кога е најтешко и кои покажаа храброст и во вакво време-невреме да влезат во нови инвестиции кои ќе им помогнат да се прилагодат на новонастанатите услови, но и да растат. Тие нè поттикнуваат да размислуваме за можностите за денот потоа. Како една од мерките во третиот сет владини мерки за помош, се обидовме да го поместиме тежиштето на плановите на

ВОВЕДНО ОБРАЌАЊЕ: ЈОВАН ДЕСПОТОВСКИ ДИРЕКТОР НА ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

компаниите од опстанок кон развој. Но, не е фер да ги повикуваме фирмите да бидат храбри, а јавниот сектор да игра на „сигурно“. Воведовме модел на финансирање, каде што повратот на средствата е врзан со учество во идна добивка, така што ако успееме, да успееме заедно, а ако има тешкотии, тогаш ќе ја делиме и загубата.

Преку ФИТР, државата покажа дека знае и може да биде искрен партнер на економијата. Сè повеќе се зборува за иновации, без разлика дали во позитивен или во критички контекст. Критика има и мора да има! Добронамерната критика и предлозите како да се подобруваме се секогаш добредојдени и многу внимателно ги слушаме. И токму тоа е она што веројатно нè прави успешни. Слушаме што има да ни каже реалниот сектор, кој треба да има корист од овие средства и врз база на тоа ги прилагодуваме инструментите.

Овие бројки нè мотивираат да гледаме напред со реални планови за зголемување на средствата. Ако сме можеле од 1,7 милиони евра инвестиции во јули 2017 да стигнеме до 70 милиони евра во јуни 2020, тогаш каде е лимитот на овој раст? Со посветена работа, како и досега, верувам дека нивото од 250 милиони евра поттикнати инвестиции во приватниот сектор во следните 3-4 години е апсолутно достижна цел.

Успехот на Фондот е заслуга на целиот тим. Им дадов шанса на помладите луѓе, професионалци, наметнавме едно поинакво, подинамично темпо, но сега сите заедно им се радуваме на резултатите. Не случајно просториите во кои работиме се така уредени што рефлектираат помалку формална атмосфера, пријатен амбиент, транспарентност, на некласични канцеларии, отворен простор со раздвиженост и љубезност на вработените.

Моделот на ФИТР веќе е препознаен како успешен пример - модел од кој треба да учат другите земји од регионот. Оваа потврда доаѓа од Светскиот економски форум, кој во последната студија финансирана со средства од ЕУ го препозна македонскиот Фонд за иновации и технолошки развој како модел институција за земјите од регионот. Охрабрени од ова предложивме, наместо национални фондови, што оперираат на ограничени пазари, да креираме еден поголем – регионален Фонд за иновации. Работиме напорно ФИТР да прерасне во регионален иновациски фонд, со 12 пати поголем пазар од постојниот, очекувам ова да стане реалност многу скоро. Партнери на Фондот денес се билатералните агенции за развој на САД, Швајцарија, Велика Британија, државата Израел, како и УНИЦЕФ, УНДП и повеќе други меѓународни организации. Развиваме соработка со неколку директорати на Европската комисија. Цврсто сме определени за продолжување и проширување на соработката со нашите пријатели од Светска банка.

Всушност, моделот на работа што го применува Фондот постои во сите развиени западни економии. Во САД, Израел, Франција и во Велика Британија таргетирано се финансираат развој и реализација на нови идеи кои го „пореметуваат“ пазарот и општеството, во целосно позитивна смисла.

Во овие општества, ретко ќе сретнете некој што се потсмева на туѓа идеја. Јас сум приврзаник на максимата дека концептот на „глупава идеја“ не постои и сите идеи заслужуваат

шанса. Македонија нема нафтени наоѓалишта, за жал, немаме море, ниту моќно оружје, ама секако не ни недостасуваат ум и идеи. Тие идеи треба да добијат поддршка.

Новиот развоен концепт на државата треба да биде базиран на поддршка на младите, креативните, па би рекол и храбрите. Да сфатиме еднаш, дека не сме толку богати да си дозволиме да штедиме на јавното здравје и на квалитетот на образованието, ниту да школуваме млади луѓе и буквално да ги даваме на тацна на западните земји како готов кадар.

Иако сум свесен дека имаме значајна загуба во критичкиот потенцијал на општеството во изминатите 15 години, поради одливот на млади луѓе, како и поради фактот дека капацитетот во голема мера зависи и од политичката волја, сепак охрабрен од она што го гледам низ резултатите на Фондот сметам дека оваа земја сè уште има доволно капацитет да дефинира ваков нов развоен концепт и да го спроведе. Фондот за млади умови што го почнавме како иницијатива во 2018 година веќе поддржува над 1.000 ученици и наставен кадар, од над 100 основни и средни училишта од целата држава. Развојот на критичкото и креативното размислување останува наш приоритет и натаму, како движечка сила за трансформација на општеството.

Со вистински пристап и мерки успеавме да поттикнеме голем број млади, па дури и во услови на криза да отворат свои компании и да инвестираат во сопствени бизнис идеи овде, дома. Така сега над 50 проценти од портфолиото на ФИТР се стартап-компаниите претежно основани од млади луѓе.

Едноставно мора да се размислува „надвор од кутијата“. Моето мото гласи – ако сте отворени за новини, за промени, за сè што значи менување на лоши навики и практики, успехот е загарантиран. Јас сум човек што сака да се вложува во нешто со кое ќе се направи разлика и не сакам да бидам политичар што ќе дава лажни ветувања. Горд сум што во мојата кариера успеав во тоа, да го задржам високото професионално ниво воден од своите принципи на отворена комуникација и транспарентно работење. Тоа ќе го правам и во иднина од едноставна причина – бидејќи сакам моите деца да бидат горди на својот татко, и своите идеи и соншта да ги реализираат овде.

Предиспозициите за тоа се исполнети. Успеавме да станеме членка на НАТО, а на праг сме на почеток на преговори со ЕУ. Клучните прашања за опстанокот на земјата се решени и сега ни претстои период во кој треба да ја искористиме добивката од сево ова, особено на економски план. Тоа не е едноставно. Потребни се вистински чекори и храбри одлуки, кои и во ваква криза ќе донесат резултати на подолг рок. Но, само со силна економија, која е партнер на домашните компании, може да напредуваме и да растеме сите заедно, и индивидуално, и како држава!

**ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ**

ФИТР НИЗ БРОЈКИ

www.fitr.mk

ФОНД ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

Идеја, Иновација, Пазарен потенцијал, Тим, Проект, Значење, Имплементација, Навременост, Процес

ВКУПЕН ИЗНОС НА ИНВЕСТИЦИИ ВО ЕКОНОМИЈАТА ПРЕКУ ПРОЕКТИТЕ НА ФИТР:

€ 69.739.075,00

ПОРАСТ **3837,59%**

ДО 07/2017: € 1.727.245,00
ОД 07/2017: € 68.011.830,00

*ЗАКЛУЧНО СО ЈУНИ 2020

ВКУПЕН ИЗНОС НА СОПСТВЕНА ИНВЕСТИЦИЈА ОД ПРИВАТНИОТ СЕКТОР ВО ПРОЕКТИ ФИНАНСИРАНИ ОД ФИТР

€ 30.236.697,00

ПОРАСТ **6983,21%**

ДО 07/2017: € 420.936,00
ОД 07/2017: € 29.815.761,00

БРОЈ НА ПОДДРЖАНИ СЕКТОРИ

20 (50%)

ДО 07/2017: 8
ОД 07/2017: 12

ВКУПНА ИНВЕСТИЦИЈА ВО СТАРТ-АП КОМПАНИИ:

€ 23.583.775,00

ПОРАСТ **6983,21%**

ДО 07/2017: € 855.014,00
ОД 07/2017: € 22.728.761,00

Пораст на уплата во национален буџет

ВКУПЕН ИЗНОС НА УПЛАТА ВО НАЦИОНАЛЕН БУѢТ ЗА 2019 ГОДИНА ОД СТРАНА НА ФИНАНСИРАНИТЕ КОМПАНИИ (ЕУР) **16.772.260,93**

ВКУПЕН ИЗНОС НА ИСПЛАТЕНА ФИНАНСИСКА ПОДДРЖКА НА КОМПАНИИТЕ ВО 2019 ГОДИНА (ЕУР) **9.571.420**

ПОРАСТ НА УПЛАТАТА ВО БУѢТ ВО 2019 ГОДИНА ВО ОДНОС НА УПЛАТАТА ВО 2018 ГОДИНА (ЕУР) **+2,958,941**

Пораст на приходи

СО АНАЛИЗА СЕ ОПФАТЕНИ 205 КОМПАНИИ СО НАЈМАЛАКУ ЕДНА ГОДИНА ОД ПОЧЕТОК НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ИНВЕСТИЦИЈАТА.

11%

ПРОСЕЧЕН ГОДИШЕН ПОРАСТ НА ПРИХОДИТЕ НА ЦЕЛОКУПНОТО ПОРТФОЛИО

БРОЈ НА ФИНАНСИРАНИ ПРОЕКТИ

418

ПОРАСТ **961,11%**

ДО 07/2017: 36
ОД 07/2017: 382

ВКУПЕН ИЗНОС НА ФИНАНСИСКА ПОДДРЖКА НА КОМПАНИИТЕ ОД СТРАНА НА ФИТР:

€ 39.502.378,00

ПОРАСТ **2823,97%**

ДО 07/2017: € 1.306.309,00
ОД 07/2017: € 38.196.069,00

*ЗАКЛУЧНО СО ЈУНИ 2020

БРОЈ НА ВРАБОТЕНИ ВО КОМПАНИИТЕ ПОДДРЖАНИ ОД ФИТР

4915 (5098,66%)

ДО 07/2017: 149
ОД 07/2017: 4766

БРОЈ НА ЈАВНИ ПОВИЦИ

12

ПОРАСТ **100%**

ДО 07/2017: 4
ОД 07/2017: 8

ПОДДРЖКА НА ЖЕНИ ПРЕТПРИЕМАЧИ ПО БРОЈ НА ПОДДРЖАНИ ФИРМИ СО ЖЕНИ УПРАВТЕЛИ И/ИЛИ СОПСТВЕНИЦИ:

129

ПОРАСТ **1190,00%**

ДО 07/2017: 10
ОД 07/2017: 129

Пораст на добивка

СО АНАЛИЗА СЕ ОПФАТЕНИ 205 КОМПАНИИ СО НАЈМАЛАКУ ЕДНА ГОДИНА ОД ПОЧЕТОК НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ИНВЕСТИЦИЈАТА.

71%

ПРОСЕЧНО УЧЕСТВО НА КОМПАНИИ КОИ ЦЕЛОКУПНОТ ДОБИВКА ВО ПОРТФОЛИО

Пораст на број на вработени

СО АНАЛИЗА СЕ ОПФАТЕНИ 205 КОМПАНИИ СО НАЈМАЛАКУ ЕДНА ГОДИНА ОД ПОЧЕТОК НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ИНВЕСТИЦИЈАТА.

6%

ПРОСЕЧЕН ГОДИШЕН ПОРАСТ НА ВРАБОТЕНИ НА ЦЕЛОКУПНОТО ПОРТФОЛИО

ДЕН ПОМИНАТ ВО ПРОСТОРИИТЕ И СО ВРАБОТЕНИТЕ ВО ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

НЕВЕРОЈАТНА ХАРМОНИЈА МЕЃУ ХИПЕРПРОДУКТИВНОСТА И КВАЛИТЕТОТ

Просториите на Фондот за иновации се веројатно едно од ретките места во нашата држава каде што навистина се чувствувате како да сте во некоја друга држава и барем десетина години во иднината. Самата архитектонска уреденост на просториите, во комбинација со начинот на работа и другите современи принципи и техники на комуницирање, го прават Фондот за иновации сам по себе навистина најиновативна и најразвијно ориентирана институција во нашата држава.

На почетокот навистина беше тешко да се одгатне на што се должи ваквиот нивни успех, но по деталната анализа на многу фактори, дефинитивно заклучивме едно нешто: дека успехот не е случаен.

ЗА НАЈДОБРАТА ИНСТИТУЦИЈА НАВИСТИНА СЕ КРИЕ И НАЈДОБАР ТИМ

Гледано однадвор, ние како јавност имаме претстава дека Фондот е некоја машина во која поднесуваме апликација, а од таму автоматски ни се враќаат технички совети, финансиски средства и бројни понуди и можности за развој. Но, во пракса, тоа некој мора да го одработува. А го одработуваат навистина големи и успешни професионалци со завидни кариери и пред доаѓањето во Фондот за иновации, иако меѓу нив има и доста млади, кои токму тука успеале да се развијат на едно навистина повисоко ниво за македонски стандарди.

Илинка Палчевска-Делева, раководителка на одделение-то за финансии, е една од тие поистински кадри со навистина импресивен бекграунд. Таа дури 17 години работела во уште една наша престижна институција (Секретаријат за европски прашања). Таа вели дека одлуката да менува работна средина по толку години не била лесна, но дека дефинитивно била предизвик уште од првиот момент.

„Во претходната институција стекнав огромно работно искуство, многу предизвици, како и надминување на многу проблеми што ги носи работата, но во еден момент навистина ми требаше промена. Понудата за работа во ФИТР дојде во вистинскиот момент, а одлуката беше заради стекнување нови знаења и соочување со нови предизвици“.

Според Палчевска-Делева, таа се соочила со голема промена во однос на динамиката на работа.

„Овде во Фондот работата е многу подинамична. Тука многу повеќе има директна комуникација со надворешни клиенти, односно корисници на средства, и поголем обем на работа со оглед на растечкиот број поддржани домашни компании“.

Втора интересна соговорничка со која имавме чест да поговораме е **Валентина Јовановиќ-Димитријевска од Секторот за спроведување јавни повици при ФИТР.** Таа, исто така, има голем професионален бекграунд бидејќи доаѓа од приватна странска компанија и вели дека во Фондот дошла поради амбиции, т.е. напредок.

„Таму едноставно немаше простор за напредок, што е особено демотивирачки за човек како мене секогаш зелен за учење новини, со големи амбиции и работа на проекти или задачи, чија крајна цел е да придонесеш да се направи некаква промена, па ако сакате и некаква разлика во нашето општество. Токму од таа причина решив да си заминам и тогаш ми се пружи шансата за работа во Фондот, која дефинитивно многу се разликува од целото мое претходно работно искуство, но во позитивна конотација. Секојдневната работа ни овозможува контакт со разновидна материја и интелектуална надградба, додека претходното работно искуство од друга страна ми овозможува да можам да размислувам „надвор од рамките“ и да им пристапувам на проблемите со креативни решенија“.

Во ФИТР се работи напорно, долго и под притисок на голема одговорност, но тоа не значи дека има лоша работна атмосфера или други ограничувања од сличен тип. Напротив, дрим-тимот од вработени веќе го има прифатено динамичното темпо на директорот Деспотовски, за кое и самите имаа забележано дека досега дава екстра добри резултати. Уште поголема награда им е хуманата мисија што ја извршуваат и можноста да се помогне на домашното стопанство, кое толку многу години беше запоставувано. И секако она што ги мотивира да издржат и во иднина се навистина блескавите најави, кои секој еден експерт ги има за иднината на оваа институција.

Меѓу толку дами успеавме да стигнеме да поразговараме и со еден нивни помлад машки колега. Тоа е **Никола Клопчевски, раководител на одделението за мониторинг**, кој во Фондот за иновации е од самото негово основање.

„Како дипломиран економист, одлуката да работам тука ми беше вистински предизвик, бидејќи беше јасно дека иновациите се тие што ќе го менуваат и движат светот напред, а јас сакав да бидам дел од тим, кој за првпат ќе проба да направи нешто во својата земја на овој план. Да се биде дел од нешто што се гради и што сега гледаме дека се претвора во успешна приказна е навистина извор на задоволство, лично, но и мотивирачки за она што може уште да прави и да се напредува. Претходното искуство на работа во Штедилница Можности и во неколку маркетинг-агенции многу ми помогна во сегашната работа со корисници, со оглед на тоа дека во одделот за мониторинг, со кој раководам, имаме секојдневна комуникација со сите компании што се корисници на средства на Фондот“.

Според Клопчевски, ова е една институција, која е по-различна од сите други во нашата држава и пошироко.

„Митот за „клати врата, земај плата“, кој постои во јавноста за работа во државната администрација, воопшто не може да се употреби за оваа институција, од причина што работниот ден во ФИТР ви е целосно исполнет, а често се работи и повеќе. Она што мене ми е важно, прво како човек, а потоа и како колега, е дека тимот функционира како едно и постои одлично ниво на меѓусебна соработка и комуникација. Ова е многу важно бидејќи едноставно, ако не работи едно делче од системот, целиот ќе пропадне. Веројатно тука лежи и формулата за успешна работа на Фондот“.

И голем дел од другите вработени за кои успеавме да прашаме имаат завидна академска или професионална кариера, што гарантира, не само моментален квалитет на работата на Фондот, туку и мошне светла иднина.

ЖЕЛБАТА ДА СЕ ПОМОГНЕ НА КОМПАНИИ ГИ МОТИВИРА ДА СЕ НОСАТ СО ПРИТИСОКОТ

Фондот за иновации е дефинитивно најомилената државна институција во последниве неколку години, но, исто така, е и мета на многу притисоци. За тоа како вработените се справуваат со овој притисок, поразговаравме со **Катерина Кречева - раководителка на Секторот за припрема на проекти**.

„Притисокот“ од јавноста го прифаќам како исклучително позитивна работа. Отсекогаш сум се залагала дека начинот на кој секој од нас дејствува е многу важен за тоа какво општество создаваме. Последниве години работам на развојот на програми насочени кон образованието и кон поврзувањето на академската заедница со индустријата и среќна сум кога некоја ученичка ќе ни даде забелешка. А особено ме радува кога по критиката следи предлог за подобрување за кој ние не би се сетиле бидејќи доаѓа од поинаков светоглед. Единствениот притисок што во моментот го чувствувам е потребата да издејствуваме што поголема поддршка за нашите просветни работници, академскиот кадар и секако за младите и да им помогнеме да го реализираат својот потенцијал“.

Таа ни објасни и за големата одговорност со која секојдневно се соочуваат и ја носат.

„Кај државната помош за приватниот сектор, тенка е линијата меѓу споделувањето на ризикот и нарушувањето на конкуренцијата, предизвик беше да се создаде политика која точно ја таргетира потребата за финансиско вложување без притоа да влијае врз нарушувањето на пазарната економија и пазарот на капитал. Друг предизвик беше да објасниме што се подразбира под поимот иновација, како и прецизно да се идентификуваат механизмите што ја поттикнуваат иновативната дејност кај компаниите“.

ДЕН ПОМИНАТ ВО ПРОСТОРИИТЕ И СО ВРАБОТЕНИТЕ ВО ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

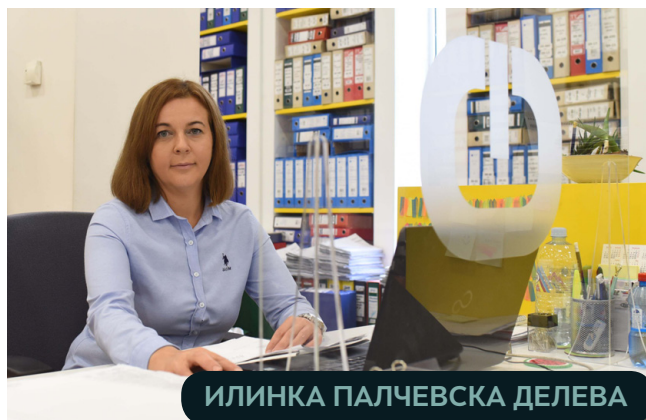

ТАЊА ИЛИЈЕВСКА

И нејзината колешка **Тања Илијевска**, (раководителка на Секторот за стратешко планирање, анализа и програми за поддршка на приватниот сектор), која има 14-годишно искуство работа во комерцијалните банки, ни пренесе слични ставови.

Според неа, „притисокот е добар мотиватор за да се даде она нешто екстра што секој го носи во себе. Не постои работа каде што нема одреден вид притисок. Позитивниот притисок, тој што нè тера да бидеме подобри и да испорачаеме поквалитетни резултати, е добредојден секогаш, додека негативните притисоци, мислам дека секој професионалец знае како да ги изолира“.

Според официјалната статистика досега, на повиците на Фондот аплицирале над 2.000 домашни компании, а поддршка добиле над 400 компании. Фондот презел обврска за пласман на 40 милиони евра во приватниот сектор, а компаниите што ги поддржувале, вработуваат над 8000 лица.

ИЛИНКА ПАЛЧЕВСКА ДЕЛЕВА

НИКОЛА КЛОПЧЕВСКИ

ТЕМПОТО ШТО ГО НАМЕТНУВА ДИРЕКТОРОТ ДЕСПОТОВСКИ Е ПРЕДИЗВИК САМО ПО СЕБЕ

Последниот дел од разговорот поврзан со оперативното функционирање на Фондот неслучајно го започнавме со Никола Клопчевски, кој најотворено ни призна дека под менторство на директорот Јован Деспотовски се работи многу, ама и резултатите се видливи.

„Темпото е напорно, но затоа сме тука каде што сме во моментов. Ако пред пет години, многу мал процент од јавноста знаеше дека постои Фонд за иновации и технолошки развој, бидејќи беше институција што почнува да се гради, сведоци сме дека денеска мошне се зборува за иновации и за можностите што ги нуди Фондот за домашните компании. Впрочем и бројките го потврдуваат тоа – портфолиото на Фондот, само во последниве три години од неговото назначување е значително зголемено, од 36 на околу 450 поддржани компании“.

Неговата поискусна колешка Катерина Кречева ни даде помалку директен, но затоа многу мудар одговор.

„Добар/ра менаџер/ка е оној/онаа кој/а знае да го процени обемот на работа и да постави оптимални услови и рокови за успешна реализација. Во тој поглед, Фондот отсекогаш држел силно темпо и млад енергичен тим. Мислам дека директорот ги препознава силните страни и капацитетите на вработените, како и нашите слабости и се труди секој да го мотивира согласно неговите/нејзините афинитети. Јас сум прилично аналитична и за мене долгорочното стратешко планирање и добро поставената регулатива е религија, а за тоа е потребно многу време. Побарувачката од страна на компаниите и другите општествени чинители, пак, наметнуваат малку побрзо темпо. Во тој поглед, директорот покажува претприемачки дух и се труди да ги задоволиме потребите на пазарот. Ова ме менува мене како работник, кој повеќе сака да посветува време на стратешко планирање, отколку на реализација. Сепак, никој од нас не е сам. Јас работам во тим со уште три дами и секоја од нив има свои предности. За мене е особено важно дека на долга патека, во тимот градиме култура на заемна почит и помагање, па тоа што ми недостасува мене како работник е надолполнето од Неда, Сандра и Верица. Темпото е резултат на заеднички труд и договор“.

Сепак, најсликовит одговор ни даде Тања Илијевска, а еве и зошто:

„Темпото на директорот е идентично на темпото на работа во приватниот сектор, и за мене тоа не е нова динамика и не претставува проблем. Искуството ме учи дека во сите динамични средини за работа клучен е балансот меѓу приватниот и професионалниот живот и дека личната организација и продуктивност треба да се на високо ниво за да може да се постигне тоа. Навистина има периоди кои се многу интензивни, особено изминатите месеци со почетокот на кризата со Ковид 19, но тоа се периоди во кои повеќето од нас го даваме својот максимум, а има и периоди во кои се работи со некое понормално, но, сепак, динамично темпо. Од друга страна, во Фондот, тимскиот дух е на високо ниво и кога сте дел од тим што добро функционира и се надолпнува, тогаш секој предизвик е полесен. Секако дека и директорот прави добар баланс на тимот и точно знае кога да се „притисне“ повеќе или помалку, но повторно ќе напоменам дека со добар тим секој предизвик многу полесно се совладува“.

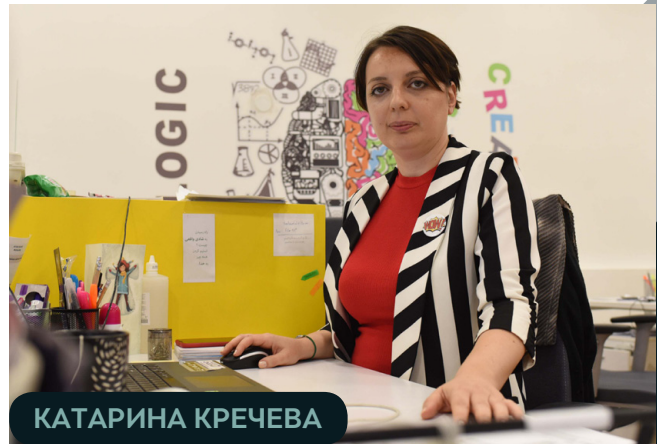
Генерално кажано, на вработените во Фондот, со вакво темпо на работа, никогаш не е им здодевно.

ДЕН ПОМИНАТ ВО ПРОСТОРИИТЕ И СО ВРАБОТЕНИТЕ ВО ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

ВАЛЕНТИНА ЈОВАНОВИЌ ДИМИТРИЈЕВСКА

КАТАРИНА КРЕЧЕВА

Според Илијевска, сите тие бројки што ги анализираме секојдневно во рамките на секторот, доволно говорат за довербата на компаниите кон Фондот од една страна, но, исто така, придонесуваат сите ние да чувствуваме притисок, а, пред сè, одговорност за квалитетно и професионално извршување на задачите.

Нивниот погоре споменат колега Никола Клопчевски, (раководител на одделението за мониторинг) вели дека најголема мотивација им се позитивните коментари од компаниите.

„Многу често добивам коментари од типот „да не беше помошта од ФИТР, иновацијата/проектот што го развивам би бил на половина пат“. И тука не мислам само на финансиската поддршка што ја добиваат од страна на ФИТР, туку секако и на менторската поддршка што ја обезбедуваме и многу ми е мило што на ФИТР се гледа како на институција со доверба. Впрочем, показател за ова е и секогаш големиот интерес и број на пристигнати апликации за кој било повик што е објавен од страна на ФИТР.“

По сиве овие одговори, навистина ни се отвора хоризонтот и ни се разјаснува дека работата на оваа институција која се издига самата од себе, воопшто не е едноставна, но, ете, тоа е доказ што сè може да се направи со искрен водач и со добар тим.

СТЕРЕОТИП Е ДЕКА МАКЕДОНСКИТЕ КОМПАНИИ СЕ БИРОКРАТСКИ НЕПИСМЕНИ - ИМАМЕ МНОГУ ПОЗИТИВНИ ИСКУСТВА СО НИВ

На прашањето што најмногу ја интересира македонската јавност -поврзано со способноста или неспособноста на македонските компании, одговор побаравме од Илинка Палчевска-Делева, според која, нашите компании секоја следна година се сè подобри.

„На почетокот имавме помалку тешкотии, односно се учевме едни на други, но сега веќе е полесно, зборувам за

мојот домен. Од секојдневната комуникација со компаниите, поддршката што им ја пружаме, но и резултатите што ги постигнуваат навистина има напредок. Како што реков, имаме навистина талентирани млади деца, кои се сè похрабри и посвесни, би рекла, и кои сè повеќе се решаваат да основаат свој бизнис овде дома. Дополнително, од она што го гледаме преку успешните приказни на поддржани компании преку Фондот, убедена сум дека во земјава има навистина голем претприемачки потенцијал, во кој Фондот ќе може да инвестира во иднина“.

Нејзината колешка Валентина Јовановиќ-Димитријевска од Секторот за спроведување јавни повици на ФИТР, уште подетално и поопширно ни ја потврди оваа теза.

„Како и во секоја работа, посебно со странки, секако има предизвици. Во Фондот сме во допир со креативност и иновативност, што ја прави нашата работа многу поинтересна, а со тоа и полесно ги извршуваме тековните задачи и секој ден учиме нешто ново. Од досегашното мое искуство во Фондот, можам да кажам дека одреден степен на неписменост не значи и неиновативен и неуспешен проект. Сметам дека во нашата земја има компании со потенцијал, во кој Фондот треба да инвестира и со нашите поттикнуваме и ги мотивираме и другите на покреативно размислување, што во иднина би го зголемил бројот на такви компании. Она што особено мотивира е дека веќе имаме голем број успешни приказни кај поддржаните компании, меѓу кои има и млади луѓе што се решиле да пробаат да станат успешни овде дома – и тоа се реални проекти од обични луѓе од нашето соседство, кои се охрабриле своите идеи да ги стават на хартија, да аплицираат и успешно да ги спроведуваат“.

Ова се навистина многу вредни зборови кои кршат еден закоравен стереотип или комплекс на помала вредност, кој е мошне застапен кај нашиот народ. За првпат имаме државна институција, која е целосно посветена на домашните компании и која навистина го цени нивниот труд и можности.

ЕКСКЛУЗИВНО: КОИ СЕ ЛУЃЕТО ШТО
ОДЛУЧУВААТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА
СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

ИСКУСНИ СВЕТСКИ ПРОФЕСИОНАЛЦИ КОИ НЕ ДАВААТ МОЖНОСТ ЗА КАКВО БИЛО ВЛИЈАНИЕ И ИНТЕРВЕНЦИИ

Во овој прилог, за првпат ја имаме можноста ексклузивно да им претставиме на македонските компании кои се лицата што одлучуваат за нивните апликации во ФИТР. Се работи за специјално избрана пенторка на меѓународен оглас, каде што има претставници од четири различни држави и континенти. Преку овие луѓе поминуваат буквално сите апликации што ќе бидат доставени до Фондот и тие одлучуваат за нивната понатамошна судбина. Дека имаат доволно знаење и бекграунд да го прават тоа, доказ се нивните обемни професионални биографии, кои ви ги претставуваме во продолжение. Исто така, ќе имате ексклузивна можност да ги прочитате и нивните размислувања за некои клучни прашања поврзани со иновациите и иновативноста во нашата држава, но и во светот.

НИКОС ГЕОРГУЛАС - ГРЦИЈА

Моето професионално искуство се состои од работа во телекомуникацискиот бизнис и ИТ секторот, почнувајќи уште од 1982 година. Сум бил сениор менаџер во компании како ОТЕ/DT, Argo, Multipack, а од 2003 година формирам моја група на компании, која се нарекува Whitesteps и е базирана во Швајцарија-Грција-Бугарија и Израел. Групата работи со инвестиции во хайтек-компанији, кои најчесто се стартапи. Јас бев избран да бидам дел од овој комитет бидејќи се пријавив на меѓународниот оглас, кој беше објавен во „Економист“.

- Веќе имам искуство како член на Инвестициони одбори на неколку компании во светот, како стартапи, така и посериозни големи корпорации.

- Верувам дека иновациите во 21 век се начин да се креираат работни места што претходно се губат од економијата поради брзата дигитализација на работите. Затоа јас сум против тоа на иновациите да се гледа само како на креирање дигитална апликација. Иновациите сега најмногу се во делот на маркетинг и продажба.

- Од она што гледам, тука на Северна Македонија ќе ѝ биде потребно многу време за да стане стартап-нација. Овој процес е на самиот почеток и има голем недостиг од човечки капитал во земја што има помалку од 2,1 милион жители. Исто така, државата не е активен член на меѓународната заедница на ИТ-технологии и не е редовен учесник на глобални стартап-настани. Овде треба да се напомене дека не е лесно тоа да се постигне, но, сепак, е возможно за тие држави што ќе се потрудат. Потребни се серија фундаментални промени во делот на законската регулатива, начинот на оданочувањето и слично.

- Комитетот во кој сум вклучен е дел од Фонд, кој имаше само 6 вработени во 2017 година, а денеска има повеќе од 40.

Тогаш работеше на едвај педесетина проекти, а сега има преку 450. Значи последните три години беше направена циновска работа. На прашањето дали сум задоволен, можам да одговорам вака: механизмот на контрола на инвестициите е хибриден и ги инкорпорира ресурсите на Фондот и на светски познатите компании, како Grand Thornton или Deloitte, кои се еден вид суперконтрола. Резултатите на овие 450 проекти и веројатно нови илјада во следниот период ќе може да ги видиме во скоро иднина: ако се креираат повеќе работни места и ако регистрираме економски напредок, ќе може да бидеме задоволни од нашиот успех. Не може да се зборува за резултати додека проектите сè уште не се имплементирани. Македонската економија треба да очекува во следните неколку години +1% раст на просечното БДП.

- Принципот на одлучување е следен. Комитетот најпрво го разгледува бизнис-планот, па идејата, па тимот што ќе го спроведува и врз база на овие три фактори ги оценува пазарните можности на апликантот. Јас сум лично повеќе заинтересиран да видам колку апликантот го познава пазарот. Одлуката се носи со просто мнозинство, за кое често има бучни дискусии, особено ако има поделени мислења. Јас досега не сум забележал никакви притисоци или интервенции од јавноста кон Комитетот. Со оглед на фактот дека сите членови на комитетот се странци, ние не ја познаваме политиката во Северна Македонија и немаме никакви конекции со вашите политичари. Работиме по механизам на Светска банка и не се познаваме претходно меѓу себе. Моментално ние сме пет члена, од кои двајца Американци, еден Холанѓанец од Индија, еден Шкот и еден Грк и повторно едвај да се познаваме меѓу себе. Нашата отчетност сме ја докажале многупати досега пред бројните ревизии. Едноставно секогаш се обидуваме да се спуштиме на земја и да видиме што се случува таму долу на теренот. На крај ние имаме тригодишен мандат, во кој мора да се докажеме како отчетни и релевантни.

- Мојот совет до претприемачите во Северна Македонија е следниот: ако сакате да успеете, мора да имате информација што се случува на глобално ниво, а за тоа ви требаат патувања и посети на саеми, компании и општо други држави. Исто така, мора да разберете што недостасува на пазарот за

да можете да го понудите. Ако не се позиционирате така, ќе станете дел од еден маѓепсан круг. Бизнисот не е само идеја и соништа, туку и кого познавате и кој ве почитува. Бидете спремни и на неуспеси, но никогаш немојте да лажете. Јас секогаш сум им велел на многу мои вработени од разни држави: не можете да замислите колку е мал светот... ние сме еден голем свет, кој во суштина е едно мало село, не повеќе од неколку илјади луѓе работат во еден сектор. Што значи дека сите можат да се обидат да побегнат, но ниту еден не може да се скрие.

ДОКТОР КЛАРИС БЕХАР МОЛАД - ПРЕТСЕДАТЕЛ НА МЕЃУНАРОДНИОТ ИНВЕСТИЦИСКИ КОМИТЕТ-ИЗРАЕЛ

Имам повеќе од 25-годишно искуство во предводење процеси што менувале индустрии на глобално ниво, а сум била дел и од воспоставување многу стартапи и иновациски иницијативи. Понатаму, добитник сум на многу награди и признанија. На пример, дури трипати сум ја добивала Фулбрајт стипендијата на Стејт департментот. Токму таа институција ме испрати на Балканот, каде што имав обврска да советувам и да предавам на неколку регионални универзитети и локални влади за користење на технологијата како катализатор за економски реформи. Исто така, сум работела за американската влада, како советник за УСАИД, во делот на големите е-биз-

ЕКСКЛУЗИВНО: КОИ СЕ ЛУЃЕТО ШТО ОДЛУЧУВААТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

нис-иницијативи во Југоисточна Европа и бев консултант на иста оваа организација за клучните економски инвестиции. Низ мојата професионална кариера, јас, исто така, развиг и испорачав курсеви за бројни академски институции во светот, фокусирани на глобалното претприемништво и технологија. Сум консултирала и многу подоцнежни економски лидери како да се справат со предизвиците на меѓународните пазари, со помош на користење на технологијата уште од воведувањето на интернетот. Како еден од пионерите на користењето на интернет-апликации сум работела во држави, како Канада, Мексико, Колумбија, Израел, Германија, Франција, Холандија, Шведска, Норвешка, Финска, Австрија, Македонија, Србија, Словенија, Бугарија, Русија, Јапонија, Сингапур и Австралија.

- Иновациите се термин, кој добива многу значења. Но, во смислата за која ние разговараме, се однесува на неколку различни можни сценарија, со оглед на фактот дека вашата држава е во процес на реосознавање како идна членка на ЕУ. Поради тоа вие барате да најдете нови начини за воспоставување силна економска база додека ги подигате стандардите на ниво на ЕУ. Затоа иновациите во оваа насока се однесуваат на многу области каде што би можеле да помогнат. На крај, иновациите мора да се наметнат сами по себе во мајндсетот на тие што треба да ги креираат и развиваат и тие што треба да ги користат. Како резултат на тоа се работи за процес кој никогаш не завршува и кој се менува проактивно.

- Северна Македонија сè уште го сее семето кон крајната цел да стане стартап-нација и од круцијално значење е во тој процес да биде вклучено и образованието. Оваа држава сè уште чека некој голем настан или ентитет, кој ќе биде катализатор на процесите кои другите подоцна ќе ги следат. Значи потребна ви е некоја голема иновација, која ќе стане светски феномен, како, на пример, Скајп во Естонија и која ќе може да го промени курсот на мала земја како вашата. Од друга страна, постојаната посветеност на владата преку финансиска поддршка и реформи во образованието мора на долг рок да создаде силни темели што ќе го држат претприемништвото. Како Израелка, јас на дневна основа го чувствувам духот на стартап-нацијата околу мене. Токму тој израелски дух треба да се култивира во Република Северна Македонија за и вие да може да прераснете во стартап-нација.

- Многу сум задоволна од работата на мојот Комитет до денеска, во дело на изборот на проекти на кои треба да им се даде финансиска поддршка преку Фондот. Резултатите засега се многу ветувачки и ние сме среќни што расте бројот на апликации во последните неколку години. Владата на Република Северна Македонија, како и Светска банка продолжија да ги зголемуваат нивните инвестиции поради позитивните резултати, што значи дека ние се движиме кон критичната маса на компании што ќе бидат во можност директно да бенефицираат од работата на Фондот и од неговиот Комитет за инвестиции. Генерално очекувам во иднина да пружаме финансиска поддршка на многу повеќе апликанти и особено сум охрабрен од фактот што имаме позитивна реакција од јавноста за нашата работа.

- Со години сум го пренесувала своето знаење на илјадници студенти на македонските универзитети и секогаш ги прашувам нив едно исто прашање „what is your global value proposition and how will you make money?“, додека паралелно на тоа потенцирам дека неуспехот е секогаш најдобрата лекција што не може да се избегне. За читателите уште би сакала да додадам дека секогаш треба да се инвестира во луѓе. Значи клучно за еден претприемач е да го зголемува своето искуство и да презема лидерска улога кога ќе му се укаже шанса.

ВИБУ ШАРМА - ИНДИЈА

Јас сум технолошки евангелист (иноватор, стратег, бизнис-дизајнер) во пошироката сфера на поимот интернет оф тингс. Јас имам преку дваесет патенти во САД, неколку публикации со висок импакт-фактор и авторска книга за дизајн на мрежи базирани на вајарлес сензори. Исто така, сум придонесувал за технолошка диференцијација на новите бизнис-модел за воспоставување на таканаречената Циркуларна економија и сум работел со компании како Сименс, ЕН-ЕКС-ПИ, СТ-Микроелектроникс. Имам магистратура од Универзитетот во Кембриџ и докторат во Белгија и драго ми е што бев избран во овој комитет во еден конкуритивен процес, кој беше издигнат на глобално ниво.

- Имам претходно искуство како член на друг комитет за нови бизнис-инвестиции базирани на технологии.

- Сметам дека економијата на 21 век е водена од дигиталната трансформација, која го менува традиционалниот бизнис-модел и која резултира со една нова вредност што се вика податок. Долгорочната идеја на сево ова е да се креира долгорочно одржлива економија на квалитет и заеднички добробит.

- Македонија може да успее во светот на иновациите бидејќи во нови екосистеми, кои сè уште се во транзиција (како што е стартап-сцената), новоодојденците секогаш имаат поголеми шанси. За да се направи тоа, вие ќе мора да јавнете на некој од следните технолошко-иновациски бранови, кои постојано надноаѓаат. Северна Македонија генерално мора да ја трансформира својата работна сила, така што ќе создаде класа на дигитални таленти со глобални амбиции и претприемнички дух. Тоа ќе резултира со креирање нови компании и трансформација на постоечките ентитети со цел да се окупира витален простор во глобалниот иновациски синџир на вредности.

- Сè уште е многу рано за да се коментира за успесите или неуспесите на Фондот за иновации бидејќи јас сум тука од неодамна. Нашата цел е зголемување на работните места во македонската економија преку: инвестирање во активности што ќе станат дел од некој глобален синџир на вредности, овозможување услови за претприемачите, со што би направиле подобар бизнис-резултат и помагање на малите и на средните претпријатија да усвојат технологија што ќе им помогне во развојот.

- Начинот на кој оценуваме е следен: апликацијата се проценува одделно од секој член на комитетот брз база на документите што се поднесени од апликантот. Секој од нас индивидуално ги пренесува оценките од разни категории, како технолошки напредок, пазарен потенцијал, можности на проектниот тим, импакт и слично. Потоа резултатите се сублимираат и се одлучува дали апликацијата е успешна или не. Неуспешните апликации, исто така, се дискутираат детално.

www.fitr.mk
**ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ**

ЕКСКЛУЗИВНО: КОИ СЕ ЛУЃЕТО ШТО ОДЛУЧУВААТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ

- Мојот совет до македонските претприемачи е да имаат силен фокус на клиентите уште од самиот старт на идејата. Потоа треба да се работи на вистински предлог и стратегија. На крајот, она што прави разлика е вистинската вредност на предлогот од потрошувачка перспектива. Тука би ги споме-
нале славните зборови на Ганди: „Потрошувачот е најважниот посетител на нашите претпоставки. Тој не е аутсајдер од нашиот бизнис, туку дел од него. Ние не му правиме никаква услуга со тоа што му служиме нему. Тој нам ни прави услуга со тоа што ни ја дава можноста да го правиме тоа.“

ГРЕГОР ПАТЕРСОН ЏОНС - ЈУЖНА АФРИКА

Зад себе имам долга кариера како инвеститор во обновливи извори на енергија и во иновативно-финансискиот сектор на глобално ниво. Јас сум на чело на консултантска компанија, која го носи моето име, Патерсон Џонс, и моментално сум активен советник на Азиската банка за развој на Светска банка на УНДП, на Фондот за иновации на ЕУ, ГИЗ и два Блискоисточни фонда. Претходно бев оперативен директор на Зелената инвестициска банка на Обединетото кралство и извршен директор на Стерлинг воторфуд секјуритис, компанија базирана во Јужна Африка. Моето образование сум го стекнал во Кејп Таун и на Универзитетот во Оксфорд.

- И досега сум бил дел од неколку инвестициски комитети, како EIB's 100 Bn Euro European Fund for Strategic Investments, the SE Asian SEACEF Fund, the UNCDF's Loan platform IC, The UNCDF Local Development IC, three South African infrastructure Funds.

- Според моето гледање на работите, иновацијата, пред сè, значи апликација на технологиите, со што би ги подобриле процесите, би ги редуцирале трошоците, и на крај целосно би го еволуирале бизнис-моделот. Како и да е, во некои случаи тоа подразбира и воведување нови технологии за да се креира процес што претходно не постоел. Раните фази на развој на овие технологии и првата нивна комерцијална имплементација најчесто бараат сигурно финансирање додека пазарот не достигне ниво во кое ќе се гарантира комерцијален поврат на вложените средства.

- Северна Македонија е мала економија и мал пазар на консументи. За новите технолошки иновации да можат да преживеат во вакво опкружување, потребно е да имаат барем регионална релевантност, која значи задоволување на правилата и регулативите на европските пазари, исто како и поголемите светски пазари. Тоа подразбира и партнерство со странски компании, со што би се презела нивната експертиза и искористување на предностите на македонскиот пазар за зголемување на конкурентноста.

- Јас сум член на овој комитет само неколку месеци и прерано е да давам какви било оценки. Како и да е, јас верувам дека со малиот буџет што го има ФИТР, може да се направи голема разлика и да се поддржат оние бизниси што имаат најдобра перспектива на долг рок.

- Мојот совет е ист за сите претприемачи во светот. Немојте да се откажувате. Како што рекол Нелсон Мандела: ова не е неуспех, само можност нешто да се научи. Исто така, би советувал до претприемачите секогаш да размислуваат за развој. Подгответе бизнис-план со интернационални

амбиции од самиот почеток. Северна Македонија е со големина на мал меѓународен град и мора да сте свесни за тоа. Можеби вашата држава може да биде одлично поле за почетно тестирање на вашите бизниси, но вашата иднина е на меѓународен план.

ДОН ЛУИС - САД

Уште од 1999 година сум член на Одделот за менаџмент на Бизнис-школата во Меј Тексас, која е дел од A&M Универзитетот. Исто така, директор сум на Blackstone Launchpad програма во McFerrin центарот за претприемништво. Јас предавам претприемништво и мал бизнис. Исто така, претседател сум на неколку холдинзи за недвижности и активен инвеститор во нив.

- Значењето на иновациите е колизија на луѓето и нивните идеи, со можностите, каде што комерцијалните критериуми го детерминираат успехот. Колизијата е ултимативен процес на креирање деструкција, каде што постоечките продукти и начини на правење бизнис се уништени и заменети со нови. Главната цел на иновациите е да го поттикнат економскиот развој и вработувањето и генерално да креираат просперитет.

- Северна Македонија, како држава, и Македонците како луѓе имаат многу квалитети, кои создаваат плодно поле за претприемнички активности. Моето инволвирање во овој комитет ми даде можност да запознаам многу луѓе и организации, кои контрибуираат во растот и развојот на целото општество. Ова е особено забележливо меѓу младите. Постои зголемен број милениумци во вашата држава, кои се навистина силно посветени на својот иден успех. Сум бил сведок на несебичната посветеност на многумина за развој на стартап-заедницата преку нудење на своето време, богатство или талент и промовирање на претприемнички активности. Добро е познато дека постои силна позитивна врска меѓу степенот на претприемнички активности и економскиот развој на една држава. Генерално, имате голема шанса на долг рок да станете една вистинска стартап-нација.

- Замислете ја разликата меѓу нудењето субвенции на државни организации што ги дистрибуираат фондовите согласно политичката агенда и стратешки креирањето организација (Фондот), кој ги наградува луѓето со брилијантни бизнис-идеи. Вториот процес е брилијантен и креативен начин да се осигури принципот на наградување на тие што најмногу заслужуваат и кои се најадекватни за тоа. Сигурен сум дека низ овој процес пумпите за наводнување се веќе поставени и сега се чекаат овошните плодови во следниот период.

- Секогаш ги учам студентите да бидат самокритични и искрени и да се навикнат да прифаќаат критицизам за своите бизнис-идеи. Можноста да се даде и да се прими конструктивен критицизам е круцијална компонента за развојот, не само во бизнисот, туку и во животот. Во тој контекст на почнување и водење успешен бизнис, младите претприемачи треба да бараат искреност, а не само охрабрување. Да најдеш луѓе што ќе ти кажуваат тоа што сакаш да го чувеш е од мала вредност. Значи најдете луѓе кои објективно ќе ја проценат вашата идеја. Најчесто тие луѓе се нарекуваат купувачи.

ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ ПРВ СЕ ФАТИ ВО „КОСТЕЦ“ СО ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД КОВИД 19

Агилноста и проактивноста на Фондот за иновации, по која се одликува во мирнодопски услови, се продолжи со несмалено темпо и во услови на светска криза и пандемија како онаа поврзана со Ковид 19. Имено, ФИТР беше една од првите државни институции, која понуди конкретна помош за македонските компании. Па, така алатката ФИТР Креатон беше лансирана уште на 19 март 2020 и преку нејзе на компаниите им се овозможи пристап до 10.000 евра за дигитални решенија, за полесно справување и надминување на последиците од КОВИД 19.

Овој проект, кој се реализира во соработка со Амбасада на Швајцарија во Република Северна Македонија, УСАИД, УНДП, УНИЦЕФ, МАСИТ и други партнери/експерти, поттична креативни алатки и решенија за онлајн и интерактивни активности или анимација, наменети за различни категории граѓани.

„Ги поттикнуваме и практично ќе ги поддржиме сите што сакаат да дадат придонес за полесно надминување на оваа ситуација. Воведувањето, пред сè, на дигиталните алатки реално може да им помогне, не само на многу граѓани и компании, туку и на многу институции како да станат поефикасни и со помал број вработени да функционираат еднакво ефикасно“, изјави директорот на ФИТР, Јован Деспотовски, при лансирањето на оваа нова алатка.

Деспотовски беше и меѓу првите функционери што најави и нови предлог-мерки како дополние на пакетот економски мерки на Владата.

„Ова се вонредни околности што бараат и вонредни решенија, понекогаш и радикални, но мислам дека треба да се обидеме од ова да излеземе посилни. Тоа значи дека треба да предложиме мерки што не секогаш излегуваат од теорија, да бидеме и малку креативни и да излеземе надвор од кутијата. Да преземеме мерки што навистина ќе им помогнат на компаниите, не само да ја пребродат кризата, туку да станат и посилни. Тимот на Фондот веќе работи на подготовка на предлог пакет-мерки во рамки на нашиот мандат на политики што ќе бидат доставени до Владата. Верувам дека дел ќе бидат прифатени и ќе ни се овозможи да ги имплементираме, бидејќи како што и досега мерките што ги имплементираме, а не се традиционални, веќе даваат резултати, верувам дека и овие ќе дадат резултати,“ порача во таа пригода Деспотовски.

Од оваа негова изјава до ден денес, ФИТР не отстапува од првичните ветувања дека ќе им го направи животот на компаниите што полесен во услови на криза.

ДЕСПОТОВСКИ СЕ ОТКАЖА ОД ПЛАТАТА, А ФИТР ОД РЕПРЕЗЕНТАТИВНИТЕ ТРОШОЦИ

Фондот за иновации и технолошки развој, својата посветеност кон справувањето со последиците од Ковид 19 ја покажа и на многу други начини.

Уште во месец март, директорот на ФИТР, Јован Деспотовски, половина од својата плата ја донира за формирање солидарен фонд, кој ќе има за цел да им помогне на вработените во домашните фирми, пред сè, микро и мали, за да ги ублажат последиците од кризата поради корона вирусот.

Ваквиот пример го следеа и дел од компаниите од семејството на Фондот за иновации и технолошки развој, на кои им беше јавно укажана благодарност од Фондот за покажаната висока свест и општествена одговорност преку нивното приклучување кон апелот на ФИТР.

Веќе во наредните недели од месец март, ФИТР го поништи годишниот тендер за набавка на пијалаци и прехранбени производи – овие буџетски средства беа експресно пренаменети за Универзитетска клиника за детски болести во Скопје.

Фондот за иновации и технолошки развој на Детската клиника достави и заштитни скафандери, заштитни очила и ракавици наменети за медицинскиот персонал и за пациентите.

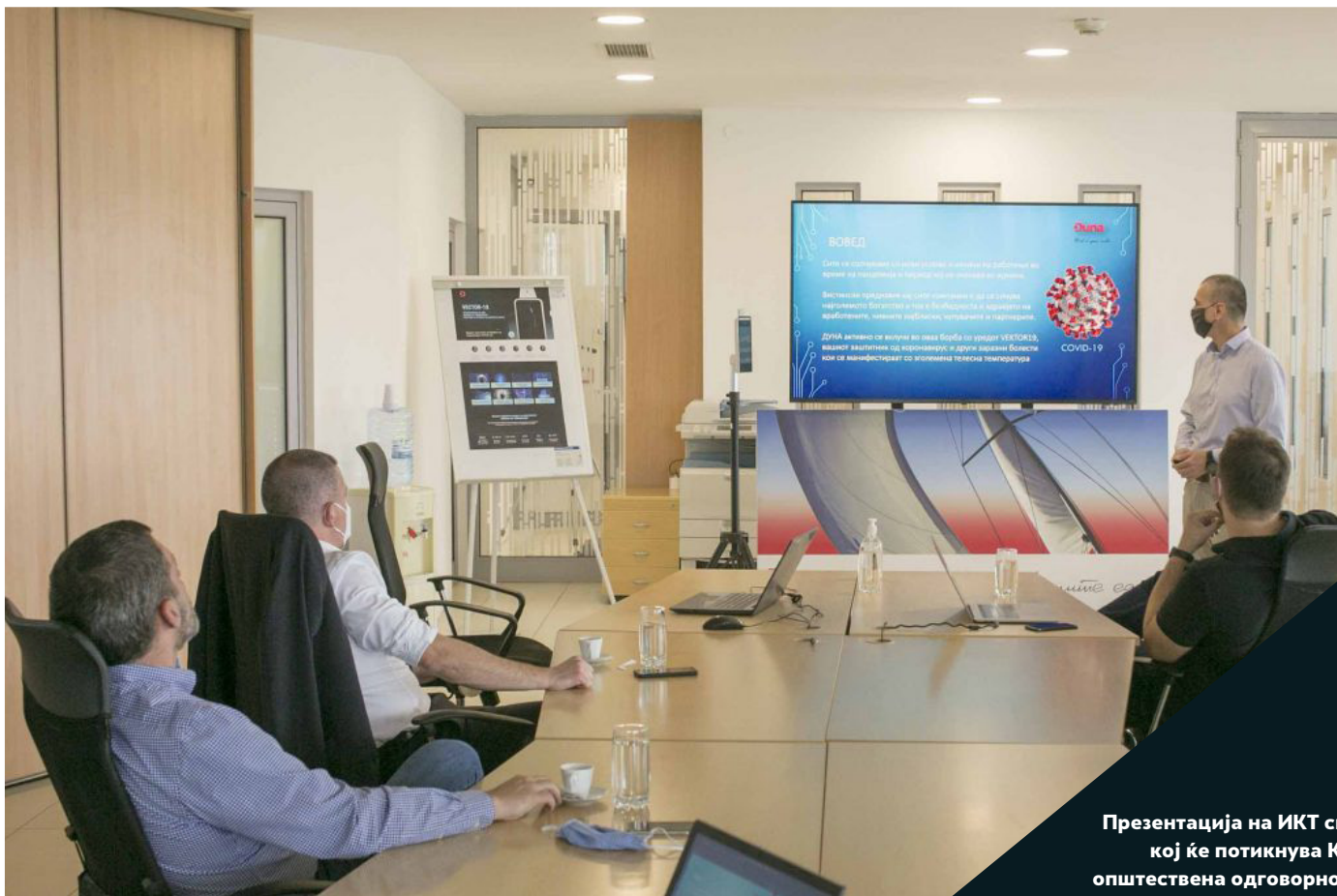
„Заедно да ја дадеме нашата поддршка на Министерство за здравство во борбата против корона вирусот“, беше пораката со која ФИТР пристапи кон овие активност.

ИНСТРУМЕНТ ЗА ЕКОНОМСКО ЗАЗДРАВУВАЊЕ ОД КОВИД 19

Во месец мај, Фондот за иновации и технолошки развој (ФИТР) достави до Владата и нов инструмент за технолошки развој за брзо прилагодување на КОВИД опкружувањето, со почетен вкупен буџет од 200 милиони денари. Наменет е за економско заздравување на домашните компании во посткризната фаза, нивно брзо прилагодување кон новонастанатите пазарни услови и брз развој.

Оваа мерка е подготвена во консултации со повеќе стопански комори и бизнис-асоцијации во земјата, а обезбедена

Иако постојат многу институции и функционери кои навистина го оставија срцето на теренот во борбата со справувањето со Корона вирусот, улогата на Фондот за иновации не смее да се занемари. Напротив, ова е една најактивните институции, која од првиот ден на почетокот на кризата неуморно и деноноќно се бори за справување со нејзините последици и за што е можно поголемо олеснување на функционирањето и опстојот на компаниите во вакви невозможни услови. Кога ќе се види обемот на листата на конкретни активности што Фондот ги презел во оваа насока, тогаш навистина се добива вистинската слика за огромната улога на оваа институција што ја има во нашето општество.

Презентација на ИКТ системот кој ќе поттикнува Ковид19 општествена одговорност пред Министерот за Информатичко општество, Дамјан Манчевски

е првична согласност и од Светска банка, како клучен финансиски партнер на Фондот. Фокусот на мерката е брза реорганизација и воведување дигитални системи и алатки со цел прилагодување кон новите услови на функционирање, подобрување на организационата структура, реорганизација на работните процеси со цел зголемена продуктивност, прифаќање и воведување насоки за заштита на вработените и клиентите поврзани со Ковид-кризата, како и воведување нови производи или услуги за кои постои зголемена побарувачка во новонастанатите пазарни услови.

Од Фондот за иновации и технолошки развој истакна дека со оваа мерка е воведен иновативен механизам на финансирање, преку кој се доделуваат средства со поврат од 15 проценти од бруто добивката остварена во првите три години по завршувањето на проектот.

Домашните компании немаат обврска да обезбедат гаранции за добивање финансиска поддршка. Користењето на средствата од Фондот, како и досега, ќе биде предмет на мониторинг од страна на реномирани странски ревизорски куќи, ангажирани од страна на Фондот.

За оваа мерка, дури 166 компании аплицираа во првиот циклус, а рекорден број од над 2.000 домашни компании подигнаа апликациски пакети на јавниот повик за брзо прилагодување на Ковид 19. Компаниите експресно побараа дури речиси 90 проценти од предвидениот буџет од 200 милиони денари, поради што ќе се бараат дополнителни средства.

„Резултатите од овој прв циклус покажуваат дека дел од домашната економија веќе размислува за заздравување и има конкретни инвестициски планови. За неполни 45 дена имавме над 2.100 подигнати апликациски пакети, што е индикатор дека домашната економија овој период на преживување го трансформира во период на размислување како да се развива. Тоа што веќе во првиот циклус ќе бидат искористени речиси 90 проценти од средствата, значи дека во секој следен циклус Фондот во соработка со владата ќе работи на обезбедување дополнителен износ на средства“, нагласи директорот на ФИТР, Јован Деспотовски. Осумдесет и осум проценти од апликантите продолжуваат во следни-

те фази на евалуација и оценување, додека 12 проценти отпаднале како неподобни. Посебно охрабрува фактот што 76 проценти од нив за првпат аплицираат во Фондот, 16 проценти аплицираше претходно, но не добиле средства, па повторно се обидуваат, а само 8 проценти користат или користеле средства. Компаниите ќе инвестираат во 15 различни области, меѓу кои продажба трговија и дистрибуција, здравство, екологија, земјоделие, а за првпат не доминира ИТ секторот. Особено е позитивно тоа што со овој повик има зголемен интерес кај компаниите од сите региони, како и зголемен број компании со жени претприемачи.

Со овој повик, за првпат беше воведен дополнителен критериум за оценување и повеќе поени за компании со жени во управувачката, односно сопственичката структура и за компаниите што доаѓаат од помалку развиените региони.

Во однос на обемот на компаниите, најзаастапени се апликациите од малите фирми, 51 отсто, како и од микро-претпријатијата, 42 проценти. За големите бизниси што не се опфатени со поддршката, Деспотовски најави креирање нов модел, заедно со стопанските комори и Светска банка.

Во пресрет на вториот циклус, Фондот, заедно со Светска банка и Стопанските комори, ќе им пристапи на сите 2.100 компании што изразиле интерес за поддршка.

„Ќе бидеме отворени за сите нивни сугестии и предлози за дополнително унапредување на овој модел на поддршка. Следниот циклус, кој е планиран за крајот на август, ќе размислиме и за проширување на поддршката, ќе разговараме за посебна мерка за извозната дејност. Во почетокот на септември, со вториот циклус поддршка можеме да очекуваме продолжување на оваа поддршка и евентуално дополнителни мерки што ќе произлезат од консултациите со коморите. Апелирам до сите домашни компании активно да се вклучат во овој процес, да дадат свое мислење, предлози и сугестии, нагласи директорот на ФИТР.

Овој повик на ФИТР е дел од третиот пакет економски мерки на Владата на РСМ и е наменет за брзо економско заздравување, за микро, мали и за средни компании, со потенцијал за успешно работење.

ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ ПРВ СЕ ФАТИ ВО „КОСТЕЦ“ СО ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД КОВИД 19

СТИМУЛИРАЊЕ НА ПОСЕБНА КОВИД 19 ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Фондот за иновации, исто така, воведо новина преку која е планирано со ИКТ решенија да се дојде до креирање систем што ќе ја надгради општествената одговорност на граѓаните во време на Ковид 19.

Ваков пристап под менторство на Фондот презентираа компаниите ДУНА и Грин ИТ, на средба со министерот за информатичко општество и администрација, Дамјан Манчевски, и директорот на Фондот, Јован Деспотовски.

Компанијата ДУНА креираше иновативен уред – висококвалитетен бесконтактен термален терминал, кој скенира ликови, мери температура и регистрира дали лицето носи маски, додека компанијата ГРИН ИТ веќе има успех со апликацијата Challenger Дома, со која се поттикнува општествено одговорно однесување во време на Ковид, но и поддршка за локалните

бизниси. Целта е ваквите „паметни“ решенија да се спојат, со цел поголем придонес во справувањето со корона-кризата и зголемена јавна свест и одговорност.

Ова е почеток на нова иницијатива на Фондот за иновации и технолошки развој за поврзување и соработка на домашните компании што ги поддржува Фондот.

Инаку решението на компанијата ДУНА, Вектор-19 е уред, кој може да се инсталира во која било просторија, во компанија, во училишта, болници, во државни институции, а со него бесконтактно се овозможува мерење на температурата на секој што влегува во просторијата, му се препознава ликот и се контролира носењето, односно неносењето маска. Снимањето е во текот на 24 часа и има континуиран мониторинг. Од компанијата велат дека како иновативна и општествено одговорна активно се вклучиле во наоѓање решенија што ќе помогнат во борбата со корона вирусот.

„ДУНА е веќе 26 години на македонскиот пазар и важи за иновативна компанија, која работи на креирање корисни решенија. Во екот на корона-кризата, заедно со нашите инженери го развиеме овој продукт, чија база на податоци ќе биде корисна и во анализата на ширење на болеста и превентивата од неа. Ние работиме на иновации, но важна ни е поддршката од Фондот и се надевам дека оваа соработка ќе продолжи и во иднина“, изјави Александар Пајковски, сопственик на компанијата.

Од друга страна, мобилната апликација Challenger Дома веќе има 2.700 активни корисници, а до сега се преземени преку 2.500 купони за попуст од над 70 компании. Апликацијата на компанијата Грин ИТ, поддржана во рамките на јавниот повик Креатон на ФИТР, користи гео-локација на мобилниот телефон, за да верифицира на секои 30 минути дали навистина сте останале дома. За секој час поминат дома, корисниците добиваат таканаречени дома-поени, кои може да ги разменат за купони, за попуст во локалните македонски бизниси.

Симон Јаневски од оваа компанија вели дека придобивката од ова решение е двојна.

„Задоволни се и малите бизниси, а луѓето стануваат општествено одговорни“.

ФИТР ќе продолжи со поттикнување ваков тип соработка на домашните компании.

КРЕАТОН
ОСТАНИ ДОМА, СПАСИ ЖИВОТ
БИДИ КРЕАТИВЕН, ПОМОГНИ

ФОНДОТ ЗА ИНОВАЦИИ ПРВ СЕ ФАТИ ВО „КОСТЕЦ“ СО ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД КОВИД 19

„ПРИДОНЕСИ И ТИ“ ДВИЖЕЊЕ ШТО ГИ ОБЕДИНУВА ОДГОВОРНИТЕ КОМПАНИИ

Големината на Фондот за иновации во оваа криза, сепак, не е само поради активностите што директно ги презема, туку и поради авторитетот што го има меѓу фирмите за да може да ги убеди и тие да се приклучат и да придонесат во борбата со вирусот. Ова се дел од компаниите-корисници на услугите на ФИТР, кои директно биле поттикнати од Фондот да помогнат за државата во овие тешки моменти.

- Компанијата ЛУКСИКО ДООЕЛ од Свети Николе, која е финансиски поддржана од ФИТР, произведе подвижен UV стерилизатор, кој има улога за целосно стерилизирање внатрешни простории со UV-зраци и го донираше во здравствената институција каде што е најпотребно.

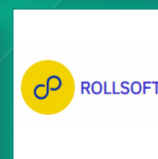
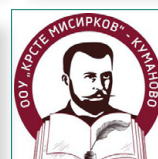
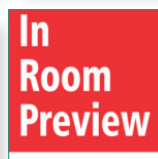
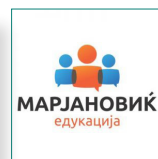
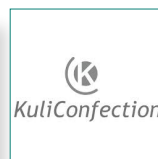
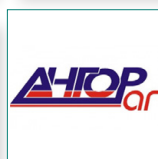
Стерилизаторот е висок 1,5 м, широк 0,5 м и користи 4 ултравиолетови гермицидни цевки (UV-C), со должина од 60 см, поставени вертикално за распределување на светлината од 360 степени. UVC зраците ги уништуваат бактериите и вирусите во воздухот и на површините, притоа инсталираната моќност е соодветна за дезинфицирање на просторија од 30 квадратни метри во период од 30 минути. Уредот е мобилен и може да се придвижува низ просториите со помош на инсталирани тркала и користи вградена батерија како напојување. Вклучувањето и исклучувањето може да биде рачно, со далечинско управување или со мобилна апликација.

- „Алкалоид“, кој е финансиски поддржан од ФИТР, донираше износ од 12.300.000 денари (200.000 евра) на посебната наменска донаторска сметка на македонското Министерство за здравство формирано за целите на справување со здравствената криза. Додека сè уште се консолидираат ресурсите за справување со посилен импакт од вирусот Ковид-19, „Алкалоид“, и покрај сите логистички и ресурсни предизвици, одлучи да ги намали цените на 158 свои производи што во моментот се наоѓаат на листата на потреби веројатно на секое македонско домаќинство: фармацевтските брендови „аналгин“, „кафетин“, „прокулин“, „бетадин“, „ацерола“, „блокмакс“, „бронлес“, лекови за намалување на телесната температура, одредени помошни лековити средства, разни витамини и додатоци во исхраната, средствата за чистење од колекцијата „Глос“, сите дезинфициенси, антисептици, средства со антибактериско дејство и други слични производи.

- Македонската компанија „Vauron“, која е финансиски поддржана од ФИТР, донираше 10 прочистувачи на воздух на Инфективната Клиника во Скопје, оддел за пациенти со корона вирус, со што директно сакаат да придонесат во борбата против ширењето на овој вирус. Од компанијата информираат дека повеќеслојниот Нера Н13 филтер, кој го користат прочистувачите на оваа компанија, го чисти воздухот од корона вирусот. Според испитувањата, SARS-CoV-2 е со просечна големина од 0,125 микрометри, кој сензорите не го детектираат бидејќи е многу мал, но филтерот може да го зароби.

500.000 ЕВРА Е ВРЕДНОСТА НА ДОНАЦИИТЕ КОИ КОМПАНИИТЕ ПОДРЖАНИ ОД ФИТР ГИ ДАЛЕ ВО ОВАА КРИЗА

СТУДЕНТИТЕ И ПРОФЕСОРИТЕ ОД МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО ПОХОД КОН СÈ ПОВЕЌЕ ИНОВАЦИИ

Најзначајна придобивка од целата приказна за популаризацијата на иновации во Македонија е тоа што со нив започнаа да се занимаваат сè повеќе млади луѓе. Најдобар можен пример е Машинскиот факултет во Скопје и студентите под менторство на професор Атанас Кочов, професор Иле Мирчевски и Асистент Огнен Тутевски, кои заедно со своите ментори, прават навистина чудесни иновации кои се признати не само во земјава, туку и во најразвиените иновативни локации во светот како Кореја. Со цел пластично да ви доловиме на што сè успеале професорите да ги научат своите пулени, ви издвојуваме три од нивните најуспешни иновациски примери.

ВИСОКОТЕХНОЛОШКИ ПРОСТЕТСКИ РАЦЕ СЕ ИЗРАБОТУВААТ И ВО МАКЕДОНИЈА

Ако нешто на овој свет дава надеж за подобра иднина, тоа секако се иновации поврзани со подобрување на квалитетот на животот на лицата со попреченост. Се работи за светски тренд кој е особено застапен во развиените земји, а благодарение на студентите од Машинскиот факултет и Македонија направи пионерски чекор во таа насока.

Развој на протетската рака претставува дел од проектите на Project Hub 2020 од Машинскиот факултет - Скопје во соработка со одделот за 3Д печатење на фирмата Future Innovations.

Протетската рака значително го подобрува квалитетот на живеење на лицата со попреченост

Овој проект кој започнал во ноември 2019 година е со цел да изработи два модела на протетски раце: механички активна и модел со интегриран мехатронички систем во неа - миоелектрична, при што и двете да бидат донирани.

Студентите велат дека дел од нивната цел е веќе исполнета бидејќи механичката рака е веќе изработена и донирана, а дека со миоелектричната рака се во процес на тестирање на мехатроничките компоненти и оптимизирање на моделот.

„Истражувајќи ја оваа тема во нашата држава, заклучивме дека има голема потреба од развој на вакво помагало, започнувајќи од бројот на лица кои имаат потреба, па сè до цената на истите. Имено во поразвиените држави постојат хуманитарни организации, меѓу кои и E-Nable, кои користат веќе готови CAD модели на протетски уреди. Истите ги модифицираат во зависност од човекот за кој е потребен (димензии, тип на инвалидитет), ги печатат на 3Д печатач и ги донираат. Во вистински момент се отвори конкурсот за проекти на Project Hub, па решивме со полни раце да ја зграпчине оваа можност за почеток на едно вакво хуманитарно движење во нашата држава. Инвалидитетите на раце се често застапени и со идејата да изработиме

Меѓународните признанија за практично применливите иновации на нашите студенти се најголем доказ дека ние како нација по интелектот и креативноста воопшто не заостануваме зад развиениот свет. Напротив, на нашите млади генијалци само им е потребен соодветен поттик и минимална поддршка за да направат вистински чуда достојни за почит и на глобално ниво. Тимот на професори и студенти од Машинскиот факултет кои ги контактираме на практичен начин ни покажаа дека младите генерации се и тоа како покреативни од своите родители.

Награденот велосипед кој го прочиствува воздухот

тима рака со интегриран мекатронички систем во неа, чие движење не би било едноставно механичко, туку напротив блиску до природното, нè поттикна да се насочиме на оваа тема“, вели во ексклузивна изјава за нас, успешниот тим на студенти.

Протетската рака е донирана на мало девојче на возраст од 5 години. За целите на донацијата на протетската рака се изработени два модела кои целосно се прилагодени според нејзините потреби и желби и таа денес со леснотија го користи уредот по потреба. Студентите велат дека дружењето со семејството на девојчето продолжува и во иднина со цел да се развијат нови и подобрени модели на протетското помагало.

Но, овој проект не застанува тука. Младиот тим од Машинскиот факултет во соработка со фирмата Future Innovations планира изработка на два типа на раце, механички активна и миоелектрична.

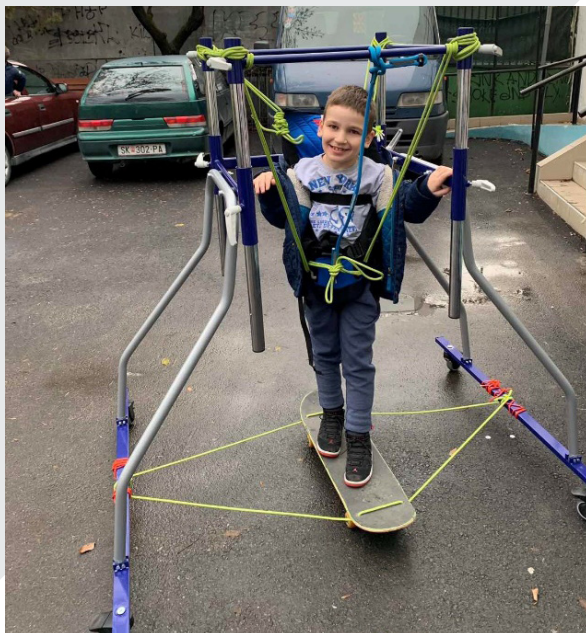
„Првите, за кои трошок е само нашето време и малку материјал планираме да го донираме бесплатно за лицата што имаат потреба, а не можат да си дозволат миоелектрична рака. Втората, сепак, ќе има повисока цена на производство, но продажната ќе биде пониска од моменталните такви раце на пазарот“

Тимот што го изработи ова навистина креативно и истовремено хумано решение се состои од студенти на додипломските и постдипломските студии: Ина Крстевска, Ташули Талески, Филип Серафимовски, Сара Петреска, Бојан Трајковски, Мартин Спасовски и ас. м-р Огнен Тутески како и претпријатието Future Innovations.

Навистина футуристички изгледа она што успеале да го изработат млади машинци -студенти од Скопје

СТУДЕНТИТЕ И ПРОФЕСОРИТЕ ОД МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО ПОХОД КОН СЕ ПОВЕЌЕ ИНОВАЦИИ

**Среќните лица на децата најдобро говорат
за хуманиот аспект на овој пронајдок**

**Нацрт на идејата за скејт борд
за лицата со попреченост**

ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ СЕГА МОЖАТ ДА ВОЗАТ И СКЕЈТ БОРД

Иако насловот за овој дел изгледа како научна фантастика, од текстот од фотографиите ќе може да се уверите дека оваа иновација е реална.

И овој проект започнува на иницијатива на проф. д-р. Атанас Кочов, кој како предметен професор формира тим од студенти при Машинскиот факултет – Скопје. Всушност се работи за прототип на помагало за лица со попреченост при движењето кое овозможува корисникот на сигурен начин да вози скејт и да почувствува задоволството од оваа активност.

Самата конструкција е челична и нејзината тежина е околу 25 килограми, направена е во фирмата „Брако“ од Велес и конструирана е да издржи тежина до 60 килограми. За прицврстување се користат алпинистички јажиња, а телото на корисникот е осигурено со појас кој целосно го опфаќа од пределот на неговите раменици, преку торзото сè до пределот меѓу нозете.

Како што ни раскажаа студентите и професор Кочов, првиот прототип се тестираше на две деца со церебрална парализа со цел согледување на добрите и лошите страни на прототипот.

„При работата на овој проект беа остварени контакти со стручни лица: доктори специјалисти од Државната болница во Скопје, физиотерапевти од Центарот

за лица со церебрална парализа кај 11 Октомври, како и редовни разговори со родители на деца со попреченост. При сите тие разговори добивме нови знаења за состојбата на лицата со попреченост, како изгледа еден обичен ден на лицата и што се тие можат да добијат при користење на ова помагало“.

Наредни цели на овој тим кој претставува идеална комбинација од искуство и младост се: проширување на функционалноста и овозможување модуларност на помагалото сè со цел зголемување на дијапазонот на клинички слики на корисници за кои би било применливо.

ВЕЛОСИПЕД ШТО ПРОЧИСТУВА ВОЗДУХ

Ваквите активности на нашиот Машински факултет веќе се препознаени и на меѓународната научна и иновацииска сцена. Па така студентите од Машинскиот факултет од Скопје Ина Крстевска, Филип Попоски, Марко Насески, Мартин Спасовски, Игор Џамбаски и Александар Јанковиќ, заедно со професорот Иле Мирчески и машинскиот инженер Тошко Ристов освоија златен медал за иновација на 12. меѓународна изложба „KIWIE 2019“ што се одржа во Сеул, Јужна Кореја за нивната иновација „Филтер за воздух вграден во велосипедско тркало“.

Студентите за овој пронајдок освоиле златен медал од Меѓународната комисија составена од експерти во дадената област, златен медал со диплома од Асоцијацијата за промоција на пронајдоци и иновации од Индонезија и диплома за најдобар пронајдок од страна на Центар за жени иноватори на Узбекистан.

Станува збор за велосипед на батерии кој има вградено проактивни филтри кои ги заробуваат штетните честички со самото ротирање на тркалата. Ова треба да биде еден чекор плус во креирањето нов еколошки систем на градскиот транспорт.

„Целиот систем за прочистување на воздухот ќе биде составен од филтер материјал кој што ќе биде вграден во држачите, тоа се портокаловите делови. Со самата ротација на тркалото ќе се прима воздухот и ќе се задржуваат некои честички, ќе се отпушта воздухот така што на тој начин ќе се прочистува воздухот“, велат студентите.

Изложбата во Сеул се одржа од 20 до 23 јуни 2019 година во организација на Корејската асоцијација за жени пронајдувачи KWIA и со поддршка од Корејскиот завод за интелектуална сопственост KIPO и Светската организација за интелектуална сопственост WIPO.

www.fitr.mk

**ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ**

ЈУБИЛЕЈ **5** ГОДИНИ

ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

РЕПОРТАЖА ИЗРАЕЛ

ДРЖАВАТА КОЈА Е ПОИМ ЗА ИНОВАЦИИ И СТАРТАПИ

Израелците се толку опседнати со идеопоклонството на своите иновации и стартапи, што само по неколку дена стануваат здодедни повторувајќи ги неброени пати овие два термина. Но, кога ќе се видат бројките, навистина луѓето имаат со што да се пофалат:

Во Израел постојат над 7 илјади стартапи со десетици инкубатори и акцелератори. Тоа е држава во која книгата „Стартап нација“ од авторите Дан Сенор и Сан Сингер е станата вистинска нова Библија. Во Тел Авив досега се отворени дури три музеи посветени на иновациите. Едниот се наоѓа во центарот за иновации на поранешниот претседател Шимон Перез, а другите два се сместени во берзата и во библиотеката.

Самите Израелци раскажуваат дека Израел се базира на иновации уште од самото нивно основање во 1948 година, а со модерните трендови на приватизацијата и појавата на стартапи е овозможено и поединци самостојно да креираат иновации на комерцијална база.

Самата држава го стимулира процесот на секој можен начин, од финансиски до инфраструктурен, па и пропаганден. Триста и педесет акцелератори за стартапи се бројка од која Израелците не се докрај задоволни и сакаат да постигнат многу повеќе.

Приказната за израелските стартапи почнува со 1,5 милион еврејски имигранти, кои по распадот на Советскиот Сојуз навалиле кон Израел. Државата во неможност да ѝ најде редовна работа, смислува маестрален план, кој ќе стане основа за идниот развој на Израел. Едноставно ја лансира идејата за локални стартапи, кои преку иновативни идеи ќе му служат на светот. Така, Израел, не само што го решава проблемот со невработеноста, туку само за десетина година станува „Стартап нација“, од која денес сите можеме да учиме.

ЗЕМЈИТЕ ШТО НЕМААТ РЕСУРСИ МОЖЕ ДА ПРОДАВААТ САМО УМ И ИНОВАЦИИ

Иновациите и стартапите можеби се скоро брендиран под овие имиња, но тие во Израел постојат од самиот почеток на државата.

Причината за тоа е што оваа држава нема буквално никакви природни ресурси, па дури ни вода. И единствената работа што Израелците можеле да ја извезуваат во текот на сиве овие години биле нивните идеи.

Почнувајќи од примарните потреби, Израел уште од самиот почеток морал да стане лидер во технологијата за десалинизација на водата или просто кажано, претворањето на солената во слатка вода, соодветна за наводнување на пустината, која за 70 години од независноста е претворена во плодна оаза. Е, тука е разликата, додека во Македонија, 70 отсто од обработливото и релативно плодното земјиште седи неизорано, во Израел се обработува и сади и последната категорија необработлива земја наречена пустина.

Но, процесот на израелски иновации во поглед на водата не запира тука. Во изложбениот простор на израелската берза, каде што е и музејот на иновации, имавме можност да видиме и направа, која буквално од воздух прави питка вода. Принципот е сличен како и на секој климатизер, само што таа вода дополнително се прочистува и се додаваат некои потешки минерали, кои природно не може да ги има во воздухот.

Израелската иновативност не запира во еден сектор. Компанијата „Оркам“ што ја посетивме, ни претстави наочари со паметни сензори за слепи лица, кои имаат можност да препознаваат лица, да читаат знаци и цели текстови и да пребаруваат по интернет. Што значи дека рапидно му го подобруваат квалитетот на животот на секое слепо лице. Но, тоа е само првата фаза. Друг израелски иноватор во центарот за мир и иновации, Шимон Перез ја имаше изложено својата идеја за поврзување на најсовремен скенер и вештачка оптичка леќа со природниот оптички нерв на слепите лица. Тоа значи дека е можно прогледување и на стоотототно слепи лица што никогаш не гледале во животот. Пред новинарите беше презентирани и случај на човек, кој за првпат во животот си ја здогледал својата ќерка.

Во истиот центар за иновации ни беа презентирани и капсула со камера и рефлектор, кои елегантно ги заменуваат комплицираните и болни прегледи на желудникот и дебелото црево и, најважно од сè, неосетно и безбедно се исфрла од организмот. На другата страна од салата беше претставен и дронот што ги скенира посевите со пченица и анализира и детектира каде треба да се додаде повеќе вода, а каде ѓубриво.

Листата на вакви израелски иновации е бесконечно долга и со свои очи се уверивме во нивниот реален практичен успех, но она што е најважно е зошто сите овие успеси се постигнуваат токму во Израел, а не на друго место.

Благодарение на Фондот за иновации и УСАИД имавме можност да видиме и по нешто да научиме од искуствата на една од најиновативните земји во светот. Се работи за Израел, држава во која успешно функционираат повеќе од 7.000 стартап-компаниии обединети во повеќе од 350 акцелератори, а најдобрите од нив, како Вибер, веќе се продаваат и за десетици милијарди долари. Самите Израелци, на шега велат дека и Македонија ги има истите предиспозиции да биде добра стартап-нација како Израел бидејќи слично како нив е опкружена со непријатели и нема позначајни природни ресурси. Останува да го послушаме нивниот совет и да се обидеме нашата креативност, наместо во политички кавги, да ја претвориме во главен извозен ресурс кон поразвиените земји од современото глобално општество.

Ерусалим- историски град кој станува симбол на старт-ап бизнисите и иновациите

Собата за виртуелна реалност во Центарот за иновации на Шимон Перез

Тоа ни го раскажа и претставничката на Израелскиот фонд за иновации, која нè прими во канцеларијата на покојниот израелски претседател и премиер Шимон Перез.

Според неа, и Израел не почнал со илјадници успешни стартапи, туку напротив, имал низок степен на успешност од не повеќе од неколку проценти.

- Она што нè прави различни е тоа што ние повеќе се трудиме од другите и повеќепати се обидуваме да го направиме истото. И нашата влада на почетокот беше скептична, па успеавме да ја убедиме секоја наредна година да вложуваме сè повеќе во стартапи, вели таа.

И професорот Михаел Мизрахи од Азриели колеџот ги потврди овие тези.

- Денес имаме 600 стартапи на само еден булевар во Израел. И тоа е затоа што мораме. Ние сме опкружени со непријатели и изолирани од светот и единствениот начин да опстоиме и да напредуваме е преку стартапите. Затоа и универзитетите и државата многу се занимаваат со оваа проблематика. Ние сме моментално први во светот во инвестиции за стартапи. Инвестираме колку Индија, Кореја и Јапонија комбинирани.

Тој кажа дека ја посетил Македонија и дека кај нас веќе гледа потенцијал за развој на младите претприемачи и иноватори, но ни советува и кои услови треба да се исполнат за тоа.

- На нашите студенти од техничките науки буквално сè им е овозможено бесплатно. Од софтвери преку пристап до краудфандинг можности. Колку за илустрација, имаме 270 бизнис-акцелератори во Ерусалим, а во еден Франкфурт има само 3. Толку има и во цела Македонија. Тоа мора да се промени - вели Мизрахи.

РЕПОРТАЖА ИЗРАЕЛ ДРЖАВАТА КОЈА Е ПОИМ ЗА ИНОВАЦИИ И СТАРТАПИ

ЕРУСАЛИМ ОД ГРАД НА КОНФЛИКТИ, СТАНА ГРАД НА СТАРТАПИ

Според погоре споменатата книга издадена во 2009 година, наречена „Стартап нација“ од авторите Дан Сенор и Саул Сингер, израелското стартап-чудо се базира на два главни фактори: задолжителниот долготраен воен рок и имиграцијата. Авторите веруваат дека израелската армија на идните потенцијални претприемачи им пружа можност да развијат разни вештини и да остварат многу контакти.

Имиграцијата, пак, има, исто така голема улога во израелскиот економски подем.

„На имигрантите не им е непознато да почнуваат сè од почеток. Тие по дефиниција се преземачи на ризик. Па, така, нацијата на имигранти станува нација на претприемачи. Израел многупати во историјата била земја на имигранти, 9 од 10 еврејски Израелци денес се имигранти или потомци на имигранти од прва или од втора генерација. Оваа специфична демографија е голем поттик за пробување на среќата и за преземање ризик, затоа што имигрантите немаат што да загубат“, велат авторите на „Стартап нација“.

При нашата неодамнешна посета на Израел ни беше објаснето и дека во Ерусалим, познат по крвките меѓурелигиски и меѓуетнички односи и вечно на работ на конфликти, успеале да направат рај за стартапите, во што помогнала и платформата Made in Jerusalem – Made in JLM, непрофитна организација, која ги поврзува претприемачите, истражувачко-развојните центри, универзитетите и научните институти, инвеститорите и сето тоа со цел да се развива ерусалимскиот иновациски екосистем.

„Основан е во 2012 година, сега Made in JLM, има повеќе од 500 стартапи во својот екосистем, од кои 150 во биотехнолошката индустрија, 250 во интернет, мобилниот и во софтверскиот сектор, 100 во чиста енергија, микропроцесори и индустриски технологија. Во последниве три години, повеќе од 100 стартапи годишно се отвораат во Ерусалим. Во 2015 година, магазинот „Тајм“ го одбра Ерусалим како еден од петте најблзорастечки технолошки хабови во светот, а од 2013 година досега се инвестирани над една милијарда долари во ерусалимските стартапи“.

Очигледно невообичаените околности во кои се развивала израелската држава, проблематичните односи со Палестинците и околните арапски држави што наметнуваат постојан ризик од судири и воена состојба, уште повеќе ја зголемуваат зачуденоста на светот околу неверојатниот подем на стартап-културата на Израел. Но, сето тоа од друга страна ги натерало тамошните претприемачи да бидат страшно креативни и интуитивни.

ОДБРАНАТА И БЕЗБЕДНОСТА КАКО ИНСПИРАЦИЈА ЗА ИНОВАЦИИ

Ако во поранешна Југославија на армијата се гледаше како на ретрограден фактор во Израел, напротив таа категорија на луѓе се смета за најавангарден дел од општеството. Речиси и да не постои голема или мала компанија, која на некој начин не соработува со војската и не придонесува на некаков начин за одбраната на земјата.

Прво што ни беше кажано во Тел Авив е дека се наоѓаме на само 50 км од Појасот Газа и на само 20 од Западниот брег, како две територии што ги контролираат Палестинците. Но, веднаш потоа ни беше посочено дека противвоздушната одбрана од домашно израелско производство е толку совршена, што ниедна светска позната ракета не може да ја пробие и дека можеме да се чувствуваме целосно безбедно.

Во иновацискиот центар во Јарок, пак, видовме како млади луѓе работат на специјално обучени работи, кои можат да служат не само за играње игри, туку и за специјални задачи на бојното поле како деминирање, проверка на безбедноста на патиштата и многу други работи, кои би можеле да чинат човечки живот.

Сепак, она што најмногу нè импресионира од израелските пронајдоци е иновацијата или машината, која од воздух создава питка вода. Станува збор за направа, која е налик обичен климатизер, кој како што знаеме, поради кондензацијата, создава вишок вода, кој во Македонија најчесто капе врз нашите глави кога поминуваме по тротоарите во лето. Во Израел го забележале истото тоа на бојното поле, каде што војниците изморени од пустината пиеле вода директно од климатизерот, па решиле да направат машина, која на сличен принцип ќе создава вода. Сега буквално се во можност во само еден час да произведат стотици литри вода сред гола пустина. Нашле дури и решение за некои минерали кои се полесни од воздухот и не е можно да се добијат со принципот на кондензација, па така направиле самата машина да ги дозира во произведената вода.

За беспилотните летала со вградена вештачка интелигенција и за тенковите што сами се движат не треба ниту да коментираме бидејќи не бевме во можност до крај да го сфатиме израелскиот футуризам. Но, во секој случај таму се прават чуда.

МЕДИЦИНАТА, СЕПАК, Е НАЈГОЛЕМОТО ИЗРАЕЛСКО СТАРТАП-ЧУДО

Верувале или не, во компанијата ОРКАМ во Ерусалим видовме направа, која им помага на тотално слепите лица да препознаваат лица на други луѓе, да добиваат информации за сè што се наоѓа пред себе, па дури и да пребаруваат на интернет во движење. Е тоа се придобивките на нивната нова камера, која се монтира на наочари и без или со пристап до интернет има доволно голема база, двојно да му го олесни животот на секој што е роден или се нашол во таква тешка позиција.

OrCam е основана од Амнон Шашуа и Зив Авирам, луѓето кои претходно се основачи на Mobileye, компанија за развој на интелигентни решенија за безбедно возење во сообраќајот. Mobileye стана планетарно позната кога во 2017 година беше преземена од страна на Intel за 15 милијарди долари, најголемата аквизиција некогаш направена на израелска компанија.

Нема премногу технолошки решенија во светот денес што може да им го олеснат животот на слепите луѓе и на тие со делумно оштетен вид, но за нивна среќа во Ерусалим работи компанијата OrCam, која има развиено направа што може многу да им го промени животот.

Оваа израелска компанија има свои канцеларии и во Њујорк, Лондон и во Торонто. Двајца членови од топ-менџментот на OrCam ни објаснија како функционира нивниот уред OrCam MyEye, лансиран во 2015 година, а денес на пазарот е веќе втората генерација MyEye 2. Се работи за мал уред, кој со помош на вградена камера и алгоритам што работи со помош на вештачка интелигенција им помага на лицата со загубен или делумно оштетен вид да прочитаат текст, да идентификуваат лица, објекти, баркодери на продукти итн.

Израелската машина
која произведува вода
од чист воздух

РЕПОРТАЖА ИЗРАЕЛ ДРЖАВАТА КОЈА Е ПОИМ ЗА ИНОВАЦИИ И СТАРТАПИ

Очилата кои им помагаат на слепите лица да читаат и да водат нормален живот

Уредот со големина на запалка се прикачува на каква било рамка од очила, со помош на камерата го скенира текстот од книга, весник, флаер, мени од ресторан, таблет и сл. и потоа алгоритмот го претвора во вербално кажани зборови, кои корисникот ги слуша преку малиот звучник вграден во MyEye 2.

Камерата може и да скенира лица, кои потоа уредот ќе ги запомни и при повторно приближување на дотичното лице до корисникот на MyEye, тој ќе му сигнализира кој всушност е пред него. Уредот им помага на корисниците и да дознаат колку е часот, а може да им помогне и да купуваат во продавници, така што ги чита баркодите на стотици илјади производи што се претходно внесени во меморијата на уредот.

Корисниците на MyEye, со помош на дваесетина интуитивни команди активирани преку глас можат полесно да управуваат со уредот, чија цена на светскиот пазар е околу 4.500 долари.

Во OrCam ни кажаа дека се свесни оти цената на уредот е превисока за повеќето од луѓето на планетата за да може сами да го набават, па затоа нивната стратегија е да работат со државни здравствени фондови, хуманитарни организации и сл., кои целосно или делумно би ја покривале цената на набавка. Ни открија и дека и со македонските здравствени власти се разговара за набавка на уредите MyEye, со што би им се помогнало на слепите и лицата со оштетен вид во земјава. Прво што ќе го користи овој уред е девојче од Битола, за што веќе се договорени сите детали.

Но, тоа ни беше помалото изненадување бидејќи во музејот на иновации видовме и операција на очен нерв или поточно негово поврзување со сензор, кој ги прогледува и сто отсто слепите лица.

Тоа беше изложено веднаш до ампула, која во својот состав содржи камера со агол од 360 степени и доволно силен рефлектор за да може да се види внатрешноста на целото грло, хранопроводот, желудникот, дебело и тенкото црево, сè до анусот. И тоа без никакви болки и непријатности.

Но, врвот на целата наша посета на израелските стартапи беше сознанието дека повеќе компании работат на нано-технологии, која треба селективно да ги јаде клетките од ракот и да го остава нештетено здравото ткиво. Значи Израелците за сè имаат решение, само некој треба да вложи доволно средства за тоа да почне масовно да се користи.

И ДРУГИТЕ СЕКТОРИ НЕ СЕ ОСТАВЕНИ БЕЗ СТАРТАПИ

Израелците не би биле Израелци ако не се занимаваат и со добар менаџмент. Во таа насока ни беше претставена и компанијата „Мај интервју“, која преку нивната хајтек онлајн-платформа се занимава со тоа да им ја олесни работата на апликантите за работа, но и на тие што треба да ја оценат нивната вистинска вредност. Па, така оваа апликација, која може да ја спуштите на кој било уред со камера, ви овозможува сами да го снимите своето си-ви и мотивационо писмо и автоматски да аплицирате за работа во стотици најголеми светски компании. Финтата е во тоа што оваа апликација е

толку паметна и обдарена со вештачка интелигенција, што врз база на вашите гестукулации од снимката ги анализира сите потребни параметри од вашиот карактер и таа изготвена анализа му ја испраќа на ХР секторот од соодветната компанија. Знам дека звучи речиси неверојатно, но верувајте дека функционира одлично, а ако сè уште сте скептични, побарајте ја на интернет и може самите да се уверите.

Но, тоа не е сè. Видовме и стартапи поврзани со туризам, градежништво, транспорт, екологија и сите останати области во животот што може да ги замисли еден човек. И најважно од сè, за разлика од кај нас, процентот на успешност на израелските стартапи е навистина голем.

„ЕКВАЛАЈЗЕР“ СТАРТАП, КОЈ СТИМУЛИРА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

И на крај, она што мене лично најмногу ме вчудовиди, во земјата на Евреите за кои важат сите познати стереотипи, постојат луѓе што развиваат стартапи наменети за помош на други социјално загрозени луѓе. Да, да, тоа е точно, и вакви примери има многу во Израел, а ние имавме чест да се запознаеме со програмата „Еквалајзер“, која им помага на младите фудбалери од социјално ранливите категории со што би се стекнале со соодветно образование.

Во оваа изворно приватна иницијатива, која во последно време е признаена и помагана и од израелската држава, веќе се вклучени повеќе од 5.000 деца, а во нејзиното функционирање само во Израел се вработени повеќе од 200 лица.

Според основачот и раководител на „Еквалајзер“, Лиран Гареси, нивната цел не е да создаваат фудбалери, туку со помош на фудбалот да ги мотивираат децата за да се стекнат со подобро образование.

„Идејата е едноставна. Речиси никој не го сака училиштето, а сите го сакаат фудбалот. Тоа е особено драстично изразено меѓу децата од социјално загрозените семејства. Затоа ние им велиме: имате право двапати неделно да тренирате фудбал, но затоа двапати неделно и ќе доаѓате на предавање. Ако не сте редовни на предавање, нема ни фудбал. И така успеавме да помогнеме и до некаде да изведеме на прав пат илјадници деца од Израел“.

Програмата веќе е проширена и во Србија, каде што успешно функционираат 12 тима и повеќе од 250 деца, а Унгарија, Босна и Македонија се следни на листата. Истиот Еквалајзер е веќе развиен и во Латинска Америка и успешно функционира во неколку јужноамерикански држави.

Тел Авив не е само регионал туку и светски бизнис центар - а голем дел од структурата на економијата се базира на стартапи и иновации

ФОНД
ЗА ИНОВАЦИИ
И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

Создаваме #УспешниПриказни

УСПЕШНИ ПРИКАЗНИ НА КОМПАНИИ ПОДДРЖАНИ ОД ФОНДОТ
ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

ЕЛЕВЕЈТ ГЛОБАЛ

СЕКОГАШ ЧЕКОР ПРЕД ДРУГИТЕ

Елевејт Глобал гради алатки кои им помагаат на енергетските компании да го предвидат производството и потрошувачката на електрична енергија неколку дена однапред. Како резултат на овие предвидувања и експертското знаење на операторите, овие компании го одредуваат количеството на дополнителна енергија кое треба да се набави на енергетскиот пазар, за да имаме стабилен енергетски систем. Идеите ги добиваме со читање на релевантната научна литература и комбинирање на новите техники со секојдневните проблеми во индустријата. Во нашиот случај, особено е важно да има постојана комуникација со нашите клиенти, кои се справуваат со овие предизвици секојдневно. Тие ни помагаат подобро да ги разбереме спецификите на проблемот. Нашите производи помагаат во решавањето на проблемот на непредвидливост на обновливите извори на енергија. Со оглед на тоа дека сите сакаме да живееме во еколошки свет, компаниите се свесни за предизвиците со кои се соочуваат во поглед на балансирање на енергетската мрежа. Се поголемата застапеност на обновливите извори на енергија, го прави енергетскиот систем зависен од временските услови и во тој поглед, Елевејт им помага да направат подобри предвидувања. Во овој контекст, ние на нашите клиенти, гледаме повеќе како на партнери кои заедно работат на стабилизирање на енергетскиот систем во регионот.

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И МАШИНСКО УЧЕЊЕ

Во Елевејт, сме фокусирани на најновите технологии при развој на нашите производи. За да сме успешни, потребно е да сме еден чекор пред другите на пазарот. Затоа, посветуваме големо внимание на секој дел од нашиот софтвер. Со цел да имаме реискористливи решенија, имаме поставено софтверска архитектура на принципот на микросервиси. Во моментот имаме сервиси за пред-процесирање на податоци (временски серии), за интерна комуникација, за предвидување на временските серии, за статистичка обработка, за визуализација и презентација и слично. Сепак, срцето на нашите производи и она што нè прави различни од другите компании на пазарот е нашата експертиза во вештачка интелигенција и машинско учење, предводена од проф. д-р Ѓорѓи Маџаров.

ЗА УСПЕХ Е ПОТРЕБНА ПОДДРШКА

Иновативните решенија се голем двигател во технолошки зависните општества. Иако секој може да има иновативна идеја, успехот зависи од начинот на реализација на истата, тимот и институционалната поддршка. Затоа за секоја идеја што се развива, потребна е помош и инфраструктура од сите засегнати странки. Во моменти кога треба да се поттикнат младите на иновации и креирање на сопствената иднина, државната поддршка може да обезбеди стабилност за тие да преземат ризици и да се охрабрат да основаат сопствена компанија. Иако сите сме свесни дека не сите компании успеваат, јасно е дека ова е патот кон стимулирање на претприемачкиот светоглед во државата.

Нашата цел е градење стабилен енергетски систем

Елевејт Глобал гради алатки кои им помагаат на енергетските компании да го предвидат производството и потрошувачката на електрична енергија неколку дена однапред

ПОДДРШКАТА ОД ФИТР ДОЈДЕ ВО ВИСТИНСКИ МОМЕНТ

За ФИТР дознавме преку социјалните мрежи и решивме да аплицираме. Нашата идеја веќе беше разработена и ни требаше време да ја презентираме според препораките на Фондот. За сите прашања добивме брз и прецизен одговор преку имејл сервисот на ФИТР, кој беше достапен во времето кога повикот беше отворен. Младите компании имаат потреба од помош пред да ги стабилизираат приходите од сопствените клиенти. Од таа гледна точка, помошта од ФИТР дојде во вистински момент за Елевејт. Најголем дел од средствата беа искористени да го доразвиеме нашиот прототип во вистински сервис кој може да се користи од компаниите. Исто така добар дел од средствата се искористија и за истражување на пазарот како и за подготовка на соодветна маркетинг-стратегија, која ни помогна да ги најдеме вистинските партнери на пазарот.

Панел дискусија

#StraightToThePoint насоки
од успешни стартап приказни

Драган Јосифовски - Paket.mk
Бентиан Елмази - Notarised
Аман Фејза - Notarised
Душан Гајик - Cognism
Душко Јовановски - H4
Горан Стојановски - Elevate Global

Во моменти кога треба да се поттикнат младите на иновации и креирање на сопствената иднина, државната поддршка може да обезбеди стабилност за истите да преземат ризици и да се охрабрат да основаат сопствена компанија

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Елевејт Глобал е компанија основана во 2017 година, нејзината основна дејност е примена на вештачка интелигенција и машинско учење за предвидување на состојбата во енергетската индустрија и телекомуникациските компании. Во моментот, Елевејт им 6 вработени на полно работно време, а вкупниот тим го сочинуваат 11 експерти. Нивниот софтвер се користи во неколку големи регионални енергетски компании, а во моментот се подготвуваат за експанзија на пазарот во Европа и Соединетите Американски Држави.

ЕЛЕВЕЈТ ПРОДОЛЖУВА СО ЗАЦРТАНИОТ РАСТ

Во моментот, се подготвуваме за експанзија на регионалниот пазар и активно пристапување на голем број на потенцијални клиенти. Во исто време ги отвораме вратите за примена на нашите решенија во други индустрии, со иницијален фокус на телекомуникациската индустрија, каде веќе имаме неколку успешни прототипови. Ние продолжуваме да ја градиме нашата компанија како бренд во применета вештачка интелигенција во регионот. Во исто време сакаме да ги охрабриме сите останати иноватори. Патиштата се отворени за сите и со доволно верба и упорност, секоја идеја може да се изведе на пазарот. На крајот на денот пазарот е тој што ќе пресуди дали во таа идеја има голема вредност.

ВЕДА ДОО СКОПЈЕ

БРЗО ГАСНЕЊЕ НА ПОЖАРИ СО НЕТОКСИЧНИ МАТЕРИЈАЛИ

Нашиот систем е систем за брзо гаснење пожари и не само за компјутерски рак системи, имаме систем и за вентилациони канали, покриви на куќи, куќи, електрични ормани. Нашиот аеросолен систем е многу ефикасен во однос на брзината со која го гаси пожарот и не дозволува негово ширење, не е токсичен и не го оштетува штитениот простор. Може да се приклучи на постојните системи за дојава на пожар, но имаме развиено и наши сензорски системи.

Веда е компанија која се занимава со истражување и развој. Нашето производство е прототипско и во моментот бараме инвеститор или партнер за да отпочнеме со производство. Нашиот пазар е мал за ваков вид производ, имајќи ги предвид промените на регулативите во доменот на противпожарната заштита на светско ниво очекуваме аеросолот да стане лидер на пазарот. Нашата предност е што технологијата може да ја приспособуваме и моделираме според потребите на просторот кој треба да се штити. Тоа е нашата специјалност исто како и поставување на производствени процеси.

СЕ ОХРАБРИВМЕ И АПЛИЦИРАВМЕ

Сите овие години се самофинансиравме, но поради недостигот од средства немавме сила да добиеме сертификати и да станеме производители, затоа ги продававме нашите технологии кога се најевтини, без сертификати. За прв пат се охрабrivме со поддршката од ФИТР да создадеме индустриски производ кој ќе ги има потребните дозволи за употреба. Индустриските зони сега нудат поволности и за домашните компании. Искрено се надеваме дека ќе успееме да воспоставиме соработка со некој од инвеститорите, кој ќе го убедиме производството да го направи во земјава, но не сме ние тие кои одлучуваме бидејќи не инвестираме сами. Сметам дека државата одлично ја реализира поддршката во оваа фаза, но банките се сè уште инертни. Не препознаваат потенцијал во бизнисот. Доколку ние ги имаме сите гаранции што тие ги бараат нема да ни треба кредит од нив. На банките сеуште треба да им докажете дека не ви треба кредит за да ви го дадат. Особено што поставувањето на производство е процес кој трае една до две години, ниту една банка досега не ни даде поддршка. Во секторот на иновативноста се натпреваруваме со иноватори од областа на ИТ индустријата за што се потребни многу малку средства за отпочнување на бизнис. Особено е проблем што не си познат бренд, кога се работи за финансирање од банките.

Иновација во противпожарниот систем

Се надеваме дека ќе успееме да воспоставиме соработка со инвеститор, кој ќе го убедиме дека производството треба да го реализираме во земјава вели Искра Ј. Михајловска од Веда

ВО ФОНДОТ ИМА ЛУЃЕ ШТО ДОБРО ЗНААТ ШТО Е ПРОИЗВОДСТВО

Кофинансираниот грант го добивме во првата транша и сами ја пополнивме апликацијата. Помош добивме од консултантите што ни ги понуди ФИТР и слободно можам да кажам дека таму има луѓе кои разбираат што е производство и од нив добиваме голема поддршка. Штета што банките не разбираат или едноставно не сакаат да ризикуваат со ваков тип на производство, бидејќи профитите се неспоредливи, а тоа го покажуваат анализите што ги правиме со потенцијалните инвеститори. Нашиот проект сè уште трае, имаме мал застој со испорака на одредена опрема од Кина, поради корона вирусот и тоа ни направи пролонгирање на крајната цел. Но, ФИТР предвидува вакви ситуации и се надеваме дека со мало задоцнување ќе го имаме индустрискиот производ.

Во моменти кога треба да се поттикнат младите на иновации и креирање на сопствената иднина, државната поддршка може да обезбеди стабилност за истите да преземат ризици и да се охрабрат да основаат сопствена компанија

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

ВЕДА постои од 1991 година и од самото основање е компанија што се занимава исклучиво со истражување и развој на нови технологии од областа на композитните материјали. Бројот на вработени се менува, но секогаш е околу 10 и сите се инженери. Насочени се кон компании надвор од земјава, нудат услуги во усовршување на нивните процеси на производство или продаваат цели технологии по системот „клуч на рака“.

ПОТЕНЦИЈАЛОТ Е ГОЛЕМ, НО ПОТРЕБНИ СЕ ИНВЕСТИТОРИ

Нашите планови се да станеме партнери со некој инвеститор или целосно да ја продадеме технологијата. За првпат се обидуваме да поставиме производство и да се избориме да го задржиме во земјава, бидејќи потенцијалот на производот е огромен. Замислете само да продавате заштита од пожар за дрвени куќи и кровови во Америка, Шведска... А за разлика од конкуренцијата нашиот производ е нетоксичен и може да се применува во простории каде што престојуваат луѓе. Тргувајќи од нашето искуство, бидејќи ние работиме со многу документација, објавуваме трудови, излагаме на конгреси, на компаниите што имаат иновативни идеи би ги советувале да не се обесхрабруваат, но да бидат темелни. Само така нивната идеја, инвеститорите ќе ја гледаат како сериозна и издржана и ќе се обидат да ја разберат. Луѓето се инертни на нови идеи и промени, мора многу да се борите за да им ја објасните вашата идеја.

ВЕНИТО КОМЕРЦ ЕЛЕКТРИЧЕН ВЕЛОСИПЕД ШТО ГО ПРОЧИСТУВА ВОЗДУХОТ

Целта е да создадеме интелегентен градски транспортен систем на електрични велосипеди кои ќе може да се изнајмуваат и кои ќе го прочистуваат воздухот со филтри, паралелно намалувајќи го бројот на автомобили во градскиот сообраќај. Кај нас постои „фрустрација“ од состојбата со загадувањето, кое е засилено од незаинтересираноста за своеволна промена на навиките кај дел од граѓаните. Проектот е првично наменет да им помогне на локалните власти во државата и на граѓаните во големите градови, со креирање интелегентен транспортен систем за изнајмување електрични велосипеди. Овој систем во еден дел би наликувал на ЈСП. Овој систем нуди голема флексибилност и ниска цена за изведба. Корисниците би го изнајмиле велосипедот од станица, или од локацијата на која ќе го „пронајдат“ велосипедот. Ова изнајмување на почеток ќе се одвива со скенирање картички со кои може да се отклучи велосипедот. Кога корисникот ќе го отклучи велосипедот, тој може да го вози до посакуваната дестинација. По завршувањето на употребата, корисникот го заклучува велосипедот, со што завршува возењето и наплатата на услугата. Тоа значи дека наплатата зависи од патот што го изминал при возењето. Разликата помеѓу паркирањето на велосипедот на станицата и на одредено растојание од неа, е во наплатата. Територијата на која се користи системот е поделена на неколку зони, поделени во однос на

оддалеченоста од станиците, во зависност од овие зони, се извршува различна наплата кај корисникот.

На велосипедот се поставени и филтри што ќе го користат движењето за да го прочистуваат воздухот од ПМ10 честички. Филтер материјалот се вградува со посебни држачи на тркалото на велосипедот, а при самата ротација на тркалото го зафаќа и прочистува воздухот од ПМ10 честички. Многу значаен аспект на овие филтри, покрај тоа што не трошат каква било енергија, е тоа што може да се монтираат на било кој велосипед, без разлика дали е електричен или класичен и филтрите можат да се перат и да се употребуваат повеќепати.

СО СРЕДСТВА ОД ФИТР СОЗДАДОВМЕ ЕКОЛОШКИ ВЕЛОСИПЕД

Алтернативен начин за движење во градска средина

Се надеваме дека ќе успееме да воспоставиме соработка со инвеститор, кој ќе го убедиме дека производството треба да го реализираме во земјава вели Искра Ј. Михајловска од Веда

Идејата произлезе од вонр. проф. д-р Иле Мирчески од Машинскиот факултет во Скопје. Целта беше да се развие нов производ наречен „ГЕТ-Велосипед“, со кој аплициравме на О2 предизвикот на повикот од Фондот. Проектот „ГЕТ-Велосипед“ го реализираа група од шест студенти од Машинскиот факултет во Скопје, раководени од сопственикот на Венито комерц, Тошко Ристов и вонр. проф. д-р Иле Мирчески.

За повикот на ФИТР дознавме преку медиумите. Патот до изборот беше транспарентен, проследен со јавна презентација на повеќепроекти пред комисија составена од стручни лица, кои целосно беа посветени во изборот на најдобрите. Упатствата за апликација, дадени од страна на ФИТР на нивната веб-страница, беа јасни. Во подготовката на апликацијата наидувавме и на мал број нејаснотии, при што ги контактиравме стручните лица во ФИТР и ни беа дадени појаснувања и насоки. Средствата дојдоа во вистинско време и во целост ги искористивме да развиеме интелегентен транспортен систем со електрични велосипеди и да направиме два функционални прототипа на електричен велосипед со вградени филтри за прочистување на воздухот. Поддршката од страна на Фондот беше од големо значење, многу сме благодарни што Фондот, а со тоа и државата се грижат за младите. Борбата да успееме со нашиот производ продолжува и се надеваме на успех.

Наша препорака кон компаниите е да аплицираат во ФИТР за добивање на средства со цел да ги реализираат побргу своите идеи, а младите да се вклучат заедно со домашните компании во развојот на производи кои би биле конкурентни на пазарот. Младите можат да формираат и стартап компании кои можат да бидат поддржани од ФИТР во реализацијата на своите идеи. Им препорачуваме да не се плашат и да се обидат.

Во моменти кога треба да се поттикнат младите на иновации и креирање на сопствената иднина, државната поддршка може да обезбеди стабилност за истите да преземат ризици и да се охрабрат да основаат сопствена компанија

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Венито комерц ДООЕЛ е претпријатие во приватна сопственост кое функционира на полето на машинството, се занимава со трговија и сервис со резервни делови за градежна механизација, хидраулични уреди, автоматизација на постројки. Основана е во 1993 година од Томе Ристов, а по неговото пензионирање го превзема дип.маш. инж. Тошко Ристов. Венито комерц е мало претпријатие со тенденција за проширување на дејноста во произведен сектор. Соработуваат со професори и студенти од Машинскиот факултет во Скопје.

СЛЕДЕН ЧЕКОР Е ПРОИЗВОДСТВО НА ВЕЛОСИПЕДИ

За пронајдокот „Филтер за воздух вграден во велосипедско тркало“ беше поднесена пријава во Државниот заводот за индустриска сопственост за да се заштити со патент, по што бевме избрани да учествуваме на 12-та по ред меѓународна изложба „KIWIЕ 2019“ во Сеул, Јужна Кореја во периодот од 20 до 23 јуни 2019 година, при што Заводот го претстави нашиот пронајдок и се закитивме со златен медал од страна на Меѓународната комисија составена од експерти, златен медал со диплома од страна на Асоцијацијата за промоција на пронајдоци и иновации од Индонезија и диплома за најдобар пронајдок од страна на Центарот за жени иноватори на Узбекистан. Во моментот сме заинтересирани да најдеме инвеститор, бидејќи следен чекор е да се премине кон поединечно производство на велосипеди кои директно ќе се продаваат на корисници. Паралелно со ова, ќе се обидеме да ги убедиме локалните власти за значењето на нашата идеја. Во преговори сме и со странски компании за да можеме да го понудиме нашиот иновативен производ и надвор од земјава.

ГЕОСОНД

НАМЕСТО ДЕМОЛИРАНИ УЛИЦИ, МИКРОТУНЕЛИ ЗА ПОСТАВУВАЊЕ ИНСТАЛАЦИИ

Методите и машините за изведба на хоризонтални подземни дупнатини, во светот се присутни веќе подолго време, но во последните 2-3 декади имаат голем подем и примена. На почетокот, примена имаше само во високо урбаните и развиените земји, но сè повеќе овој начин на изведба станува редовен норматив за поставување на инсталации каде со отворен ископ (демолирање) стратегиски и економски е незамисливо. Решението, кое го развив заедно со Геосонд, нуди универзалност преку модуларност, поточно со еден погонски систем имаме неколку модули за изведба на поширок дијапазон на пречници (отвори во кои се поставуваат инсталациите) со можност да се комбинираат повеќе методи на изведба со минимален број на видови прибор за работа. Решението пред сè го создадовме за домашниот пазар, но нашата цел е да одговориме на потребите и да создадеме можности за нови пазари. Паралелно со тоа развиваме неколку решенија за кои, верувам дека ќе бидат високо конкурентни и за глобалниот пазар, а се надевам и брзгу прифатени.

Машина што ќе направи микротунели, наместо ископини по улиците

Машината за изведба на хоризонтални подземни дупнатини овозможува да има минимален ископ и демолирање на улиците при поставување на подземните инсталации, водовод, канализација, оптика, гасификација

ОПТИМИЗМОТ И УПОРНОСТА ДОМИНИРАА, ПА РЕШИВМЕ ДА АПЛИЦИРАМЕ

Од денешен аспект, кога ќе се навратам наназад, кога аплициравме во 2015 година, ми изгледа далечно и си припомнувам низ што сè поминавме. Секако, на почетокот имаше доза на скептицизам, од првиот момент кога го видовме објавениот повик на ФИТР и невербата дека некој може да верува во тоа што ние може да го понудиме. Оптимизмот и упорноста доминираа, и решивме да аплицираме. Кога имаш идеја, со која верува дека можеш да постигнеш нешто, претставува предизвик да ја преточиш во изводливо решение. Токму улогата на ФИТР во тој цел процес пред и по добивањето на средствата, ни даде можност да се искажеме, а потоа и да го развиеме тоа што го замисливме. Речиси 3 години, после завршувањето на проектот, ние сè уште гледаме на ФИТР како на доверлив партнер, кој не е тука само да нè контролира или ограничи, туку напротив да ни помогне да успееме. Секоја поддршка е добредојдена, но кога во она што веруваш ќе биде признаено е секако повеќе од благодат, гордост и стимул. Планираните средства беа искористени во рамките на проектниот период -18 месеци, за развој на идејата, но тука не застанавме. Со излезот на домашниот пазар, Геосонд набрзо инвестираше во дополнителна опрема, а во 2020 година планираме унапредување на машина што ја изведовме во 2017 година. Секако, пазарните флукутации во градежниот сектор во последниот период директно влијаат врз нашата дејност, а со тоа и во одлуките за понатамошните чекори, особено во финансите. Сумирано, за нас проектот донесе нова можност за креирање на конкурентност и предуслови за економски поволна ситуација. Останува да работиме и да се докажуваме.

РАБОТИМЕ НА СИСТЕМ ЗА ПОДЗЕМНИ ГАСНИ ИНСТАЛАЦИИ

Досегашните искуства ни донесоа поинакви согледувања од тие со кои почнавме, во позитивна насока. Моментно, работиме на систем, кој ќе понуди да се инсталираат подземни гасни инсталации, што ќе го замени класичниот метод и би имало само 2-3 проценти ископ, а сè друго би се реализирало со дупчење. И сето тоа економски конкурентно. Работиме на технологија која со помош на постојната ќе овозможи санирање на старата канализациска мрежа во Скопје, да прифати поголем број корисници од иницијално замислениот број. И сето тоа со минимално мала количина на ископ и демолирање. Ултимаивно, сакаме да понудиме наша технологија во соработка со интернационална реномирана компанија во делот на ТВМ (tunnel boring machine) за изведба на тунел за олесување на сообраќајот во Скопје. На пример, од крајот на „Партизанска“ до Народна банка. Препорака за секој што сака и има желба да понуди свое иновативно решение на пазарот, ФИТР е партнерот што би сакале да го имате покрај себе. Дури и да не се успее, секој следен пат не почнувате одново, туку со искуство.

Речиси 3 години, по завршувањето на проектот, ние сè уште гледаме на ФИТР како на доверлив партнер, кој не е тука само да контролира или ограничи, туку напротив да помогне да успееме

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Со проблематиката на изведба на хоризонтални дупнатини за подземни инсталации Миле Шошевски се занимава веќе подолго време, особено во делот на сопствен развој на машини за изведба и нудење услуги со нив. Неколку месеци пред да биде објавен повикот на ФИТР во 2016 година, започнала неговата соработката со фирмата Геосонд, која се продлабочила токму со грантот од Фондот. Претходното искуство преточено во едно иновативно решение кое покрај техничка предност, ќе нуди и економски подобен модел, пред сè била нивната цел. Потребата за понуда на вакво решение, создавање на универзална модуларна машина за хоризонтално геолошко дупчење, има повеќекратно позитивно значење, особено во урбани средини. За благодаритите од изведбата со хоризонтално подземно дупчење, наспроти класичната метода со отворен ископ, демолирање на надземни и подземни објекти за поставување на инсталации, може да се зборува многу, но пред сè нашата цел е да работиме за свесноста и прифаќањето на овој начин на изведба кон сите засегнати страни, особено одговорните.

ФОНДОТ НИ ПОМОГНА ДА ИЗЛЕЗЕМЕ ПОБРЗО НА ПАЗАРОТ

Иновативното работење и иновациите, а особено создавање структура што ќе ги подржи во сите нивоа и сфери од општеството, преставува едно од основите за градење на услови за развој на економско напредна држава. Токму поддршката од ФИТР, ни помогна да создадеме решение за економска конкурентност и наместо за планираните 4 години да излеземе на пазарот за 1,5 година. Секако, поддршката не ја гледам само како финансиски инструмент кој ќе овозможи да создадеме нешто ново, за кое ако се обидеш сам е голем предизвик, напротив гледам цел систем на алатки и структура, која и по завршувањето на проектот, дава на секој начин поддршка во понатамошниот процес. Токму и во овој момент, завршуваме уште еден проект кој е со препорака од државата, како клиент на ФИТР.

ДАРИС ИНЖЕНЕРИНГ ДООЕЛ СКОПЈЕ

ПАМЕТЕН ГРОМОБРАН ЗА МАКСИМАЛНА БЕЗБЕДНОСТ

Во 2015 година Дарис инженеринг со финансиска поддршка од Фондот за иновации и технолошки развој го заокружува развојот и промоцијата на најсовремениот громобрански фаќач на денешницата, тип Веда тотал со модуларни карактеристики, кој веќе ги надминува сите предвидени и планирани проекции за продажба. Громобранскиот фаќач Веда тотал гарантира изведба на безбеден и ефикасен систем за заштита на објекти и отворени простори од директен удар на молња. Тој ја елиминира опасноста од ненадејни удари, ја максимизира јавната безбедност со цел намалување на материјални загуби и жртви на луѓе и животни.

ВЕДА ТОТАЛ ГИ ДЕТЕКТИРА МОЛЊИТЕ

Со својата робусност громобранскиот фаќач Веда тотал гарантира издржливост од директни удари на молња со импулсни струи поголеми и од 400kA и истрајност дури и при најлоши временски услови. Целосно е отпорен на хемиски и механички влијанија. Инсталираниот софтвер во громобранскиот фаќач со алгоритам за рано стартување овозможува автоматско, самостојно или здружено интелигентно донесување одлуки за навремено активирање на неопходните склопови заради брза реакција при надоаѓање на молњата и создавање услови за пораст на најбрз стример. Модуларните опции за идентификација, книга на значајни настани, самодиагностика, број на примени

удари на молња, алармна дојава при наидување грмотевично невреме, можност за комуникација со корисникот и интегрираност во светскиот систем за детекција на молњи, се особености кои се првпат применети кај еден громобрански фаќач.

ДОМАШНИОТ ПАЗАР Е ОСВОЕН, НА РЕД СЕ СТРАНСКИТЕ

Во овој момент, Дарис инженеринг своите производи ги пласира исклучиво на домашниот пазар, кај домашни компании но и кај странски компании кои инвестираат и градат објекти во земјата. Интерес за технологијата и за производот постои кај неколку познати светски компании кои работат во дејноста на громобранската заштита, но и кај голем број трговски компании од различни делови на светот. Наша тенденција е првиот извозен пласман да се реализира годинава.

ИНОВАЦИИТЕ И ГО ДВИЖАТ СВЕТОТ

Така било од памтивеќ, така ќе остане за навек. Без иновации нема напредок, затоа за секое општество од егзистенцијално значење е да го негува и да го поддржува иновативниот технолошки развој. Со добра финансиска поткрепа, со целисходна образовна „поткованост“ и со поттик на иновативниот дух општеството и државата можат да ја „разбудат“ иновативноста кај секоја индивидуа. Сметам дека формирањето на Фондот за иновации и технолошки развој е мошне благородна идеја со серозна мисија да ги поддржи компаниите но и поединци, кои имаат иновативни идеи, но сè уште не се охрабриле да основаат свои бизниси.

Безбеден и ефикасен систем за заштита од директен удар на молња

Громобранскиот фаќач Веда тотал ја елиминира опасноста од ненадејни удари на молња, ја максимизира јавната безбедност со цел намалување на материјални загуби и жртви на луѓе и животни

НОВ ПРОЕКТ - ПРОЧИСТИВАЧ НА ВОЗДУХ

Со поддршка од Фондот за иновации работиме на нов проект изработка на прочистувач на воздух и загадувачки издувни гасови. Станува збор за иновација од областа на заштитата на животната средина, чија главна цел е изработка на уреди за пречистување на воздухот и издувните гасови од најразлични загадувачи, кои ќе имаат широка примена. Тие ќе можат да се инсталираат во кабините на автомобили, автобуси, камиони, затворени простории, училници, канцеларии, здравствени установи, простории од јавен карактер, индустриски производни простории итн. Освен прочистувањето на физички нечистотии (прашина, пепел, саѓа, полени, алергени, микроби, бактерии, бацили, мувла, спори, пламеници, ПМ честички, аеросоли, косопад, кождопад, првут итн.), со иновативната филтрација ќе може да се врши филтрирање и на загадувачки гасови, магли, маглини, чад, реи и мириси, а прочистениот воздух или издувни гасови ќе се облагородуваат со стерилизација, антисептичност, ароматичност, свежина, негативни јони и намалено количество озон. Со оглед на фактот што станува збор за мошне едноставна, скалабилна и надградлива технологија со ниска потрошувачка на енергија и евтина замена на истрошените филтри, прочистувачите на воздух Аеромат на Дарис инженеринг, ќе имаат ниска цена и очекуваме нивна масовна примена.

Формирањето на Фондот за иновации и технолошки развој има благородна мисија да ги поддржи компаниите, но и поединци, кои имаат иновативни идеи, но сè уште не се охрабриле да основаат свои бизниси

ЕДНОСТАВНО, СЕ ПОКЛОПИЈА КОЦКИТЕ

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Дарис инженеринг е основана во 2012 година. Главни активности на компанијата се производство, проектирање, дистрибуција, монтажа на опрема и изведба на комплетни системи за сертифицирани громобрански факачи со уред за рано стартување тип Веда Тотал, производство на бројачи на удари на молња тип БУМ-10, придружна опрема за громобрански инсталации, изведба и контрола на системи за заштита, компензација на реактивна енергија, антикорозивна катодна заштита, контактно и бесконтактно мерење температури во индустријата, производство на пречистувачи на воздух – собни, канцелариски, автомобилски итн. Дарис инженеринг е сертифицирана согласно стандардот ISO 9001. Компанијата располага со сопствена современа истражувачка и развојна лабораторија со најсофистицирани мерни инструменти и со респектабилен машински парк, алат и опрема.

Повикот од ФИТР се објави токму во моментоткога проектот беше подготвен. Идејата беше нашиот патоказ, а визијата нашиот прв сојузник. Знаевме дека доколку проектот биде одобрен, патот до неговата реализација ќе биде трнлив и сите мораме да бидеме истрајни. При аплицирањето постоеше мала скепса дали ќе биде препознаена идејата за иновативен громобран - производ за кој ретко кој е запознаен, вклучително илуѓе од електротехниката. Патот до изборот беше мошне возбудлив, преполн со исчекувања и надеж, но и одлична лекција за следните проекти. Со оптимална распределба на средствата ја остваривме целта, компанијата застана на стабилно тло, се етаблира на пазарот и ни овозможи натамошен непречен развој.

ДОКСТИМ

КОМПЛЕКСНИТЕ ПРОЦЕСИ ГИ АВТОМАТИЗИРАМЕ

Идеите во ДоксТим главно произлегуваат од некои наши интерни процеси и не се планирани. Некои произлегуваат и од самите клиенти, а дел од проектите ги направивме како решенија на некои проблеми со кои се соочуваме и поради кои сакавме да си го олесниме работењето. Тоа е случајот и со Микротика, која е решение на голем дел од нашите проблеми со кои се соочуваме. Некои процеси во нашата компанија беа премногу комплексни и бараа многу време, па затоа пробавме да ги автоматизираме. Овој прототип се тестираше на наши проекти и беше многу успешен, па решивме да го понудиме и на други компании кои можеби се среќаваат со слични проблеми.

ШТО ПОДРАЗБИРА ПРОЕКТОТ МИКРОТИКА

Микротика го автоматизира целиот процес на испорака на софтвер на cloud, почнувајќи од поставување на комплетна cloud инфраструктура, до испорачување на сервиси и апликации со помош на технологија наречена Kubernetes. Микротика им овозможува на програмерите да не се грижат за техничките проблеми поврзани со испорачување на софтверот и да се фокусираат повеќе на самиот продукт и неговиот квалитет. Таа е наменета за софтверски инженери кои работат на ком-

плексни апликации и го олеснува DevOps процесот при испорака на софтвер. Нашата цел е да им ги решиме проблемите на различните тимови кои работат во различни фази од процесот на испорачување софтвер, со заедничка цел да го испорачаат софтверот најефикасно што може. Микротика им овозможува на девелоперите лесно да се прилагодат на cloud-от и да заштедат многу драгоцено време кое овие процеси го одземаат.

РАБОТИМЕ СО КЛИЕНТИ ОД ЕВРОПА, НАША ЦЕЛ СЕ САД

Иако технологијата сè уште не е доволно позната, задоволни сме од интересот кој го добиваме за нашиот продукт. Сепак, постои потреба од едукација на пазарот за тоа што точно ваков тип на алатка може да им понуди на девелоперите. Нашите бизнис-клиенти се компании кои развиваат апликации со многу различни функционалности и нивно често испорачување, поради што имаат потреба од автоматизација и олеснување на одредени делови од процесот. Имаме клиенти од неколку европски земји, а следен пазар кој сакаме да го освоиме е американскиот.

Државната поддршка е посебно важна, особено во мала земја во развој како што е нашата. Во Македонија, за жал, имаме мал број на успешни примери од оваа сфера, и државната поддршка може да биде голем поттик за луѓето кои имаат идеи да се обидат да ги развијат. Сепак, нè радува фактот дека ова започна да се менува во последните години и гледаме сè повеќе нови, иновативни технолошки продукти со голем потенцијал.

Го олеснуваме работењето на компаниите

Средствата од Фондот за иновации Докс Тим ги искористила за проширување на тимот, подобрување на процесите, и понатамошен развој на технологијата

ФОКУСИРАНИ СМЕ НА ОСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ПАЗАРИ

Откако го усовршивме продуктот, оваа година ќе ги зголемиме маркетинг активностите, со цел добивање на што поголем број клиенти. Паралелно имаме активности на пазарите во Европа и САД и очекуваме големи резултати наскоро.

На сите млади кои имаат идеи сакаме да им препорачаме да не се плашат да почнат да ги развиваат. Денес можностите се неограничени и не ви е потребно многу за да развиете демо на некаква апликација. Пуштете наједноставна верзија од вашите апликации и тестирајте ги на пазарот, за да добиете брз одговор и да знаете дали понатаму треба да ја развивате таа идеја. Постојат милион платформи и алатки кои може да ви помогнат да направите подобри апликации. Искористете го времето во кое живееме и можностите кои тоа ги нуди. Ниту една идеја не е лоша, само треба да се адаптира според желбите на корисниците.

Иновативниот проект на фирмата ДоксТим, Микротика им овозможува на програмерите да не се грижат за техничките проблеми поврзани со испорачување на софтверот, тој претставува платформа со која програмерите можат да градат компаниски решенија со кои би го скратиле времето за 60%

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

ДоксТим е ИТ компанија која постои од 2015 година. Се занимава со изработка на софтверски решенија и услуги за клиенти, како и развој на сопствени продукти. На проектот Микротика работат 14 луѓе. Средствата од ФИТР ги добиле во септември 2018 година

СРЕДСТВАТА ДОЈДОА ТОЧНО ТОГАШ КОГА НИ БЕА ПОТРЕБНИ

Во тој момент Микротика се одвојуваше како продукт и потребна беше финансиска инјекција за да направиме една навистина конкурентна и софистицирана апликација. Многу сме среќни што токму ние добивме инвестиција од толкав број на апликанти, тоа значи дека Фондот за иновации ги препозна нашите напори и потенцијалот кој го има нашиот тим. Средствата ги искористивме за проширување на тимот, подобрување на процесите, и понатамошен развој на технологијата. Исто така, голем дел од нив одвоивме за вложувања во маркетинг како дел од нашите напори да се шириме на странските пазари. Пред нас претстојат многу цели кои сè уште чекаат да ги постигнеме. Ние сме сè уште на почеток. Очекуваме нашиот продукт допрва да носи резултати. Исто така, нè очекуваат многу нови проекти и услуги кои ќе ги додадеме во нашето портфолио

ФИТР ГО ПРЕПОЗНА НАШИОТ ПОТЕНЦИЈАЛ

Нашата компанија ја имаше целосна визија за тоа како треба да изгледа проектот, меѓутоа ни беа потребни дополнителни средства со цел да го изградиме продуктот на повисоко ниво и со тоа да бидеме конкурентни на пазарот, кој е еден од најбрзорастечките. За повикот дознавме од веб-страницата на ФИТР, каде што детално беше објаснето што сè треба да направиме за да може да аплицираме. Апликацијата беше обемна, требаше да се соберат голем број документи, и додека ја комплетиравме, имавме поддршка од вработените во ФИТР, кои беа достапни за секакви прашања и дилеми што ги имавме.

САЈТЕХ ДООЕЛ СКОПЈЕ

ПЛАТФОРМА ЗА ПОЕФИКАСНА БОРБА ПРОТИВ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ

Кога сте вработен во институција, која во согласност со Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам треба да се преземат мерки, вработените ги интересира како тоа да го направат полесно, да биде тоа најбрзо што може, да се добие извештај и што е најважно, да се разјасни за што всушност станува збор. Нашата фирма нуди клауд платформа, на која може да се пристапи преку пребарувач (browser) од кој било компјутер или мобилен телефон, да пребарувате низ санкционите, црните листи на САД, ЕУ и ОН, и да видите, односно да добиете податоци за ПЕП статусот, односно дали некој е носител на јавна функција. Со платформата нудиме однапред дефиниран ризик, односно користиме параметри согласно меѓународните практики и стандарди, при што автоматски пресметува ризикот. Обврска на корисниците е само да внесат податоци, а системот понатаму автоматски прави сè. За напредна анализа, нудиме проверка и на World PEP, Sanction, Law Enforcement, Financial Regulator, Disqualified Director, Insolvent, Adverse Media.

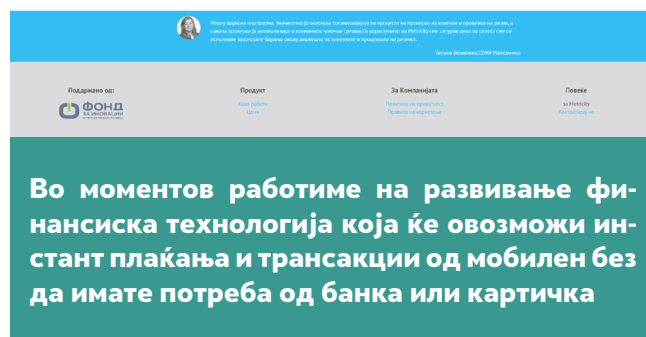
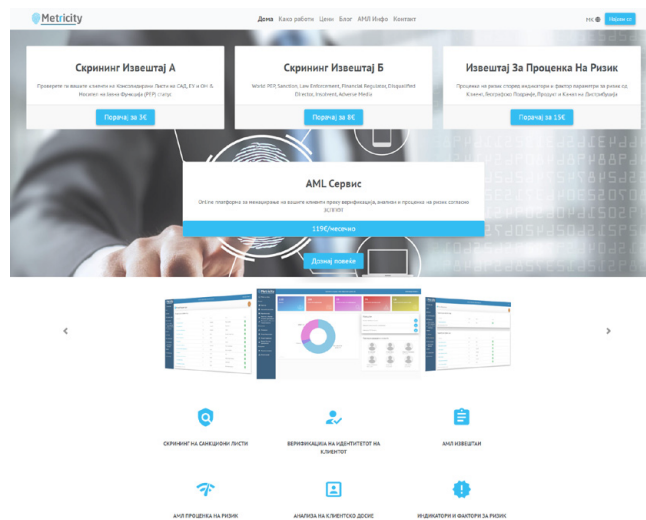
Софтверска платформа која покажува кој се е на црна листа

Фирмата Сајтех нуди клауд платформа, на која може да се пристапи преку пребарувач (browser) од кој било компјутер или мобилен телефон, да пребарувате низ санкционите, црните листи на САД, ЕУ и ОН

КОИ СЕ ДРУШТВАТА ШТО ГИ КОРИСТАТ УСЛУГИТЕ НА САЈТЕХ

Наши клиенти во овој момент се адвокатски друштва, друштва за сметководство, за ревизија, друштва за управување со инвестициски фондови и финансиски друштва. Потенцијални клиенти со кои очекуваме да воспоставиме соработка во наредниот период се спортските обложувалници, казина, автомат клубови и нотарите, а наша таргет група се субјектите согласно Законот.

Во моментов работиме на развивање финансиска технологија која ќе овозможи инстант плаќања и трансакции од мобилен без да имате потреба од банка или картичка

ТЕХНОЛОГИЈАТА ДЕФИНИТИВНО ГО МЕНУВА СВЕТОТ

Нашата валидација на пазарот ни покажа дека треба да се насочиме кон развивање на платформа за извештаи, каде ќе можете да добиете извештај без да имате потреба да се регистрирате. Тоа е нашиот следен проект, а истовремено работиме на развивање финансиска технологија која ќе овозможи инстант плаќања и трансакции од мобилен телефон без да имате потреба од банка или картичка. Технологијата дефинитивно го менува светот. На младите им порачуваме да се фокусираат на решавање на едноставни проблеми преку иновативни идеи. Сите сакаме животот да ни биде поедноставен. Животот е приказна, бизнисот е приказна, иновативната идеја е приказна. Создадете Ваша приказна!

Благодарение на Фондот за иновации и технолошки развој, дефинитивно ја постигнавме целта со оглед на фактот дека metricity.mk веќе работи и можете да се регистрирате онлајн

БЛАГОДАРЕНИЕ НА ФИТР metricity.mk ВЕЌЕ РАБОТИ И МОЖЕТЕ ДА СЕ РЕГИСТРИРАТЕ

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Фирмата Сајтех е основана во 2017 година со цел да развива софтверска технологија преку која ќе се прави проценка на ризик од перење пари и финансирање тероризам. Основач на компанијата е Александар Велков, кој претходно 9 години работел во Управата за финансиско разузнавање. Веќе 3 години компанијата Сајтех е вклучена во интернационални проекти во САД и карипискиот регион, каде што ги нуди своите слуги. Во рамките на овие проекти, додека работеле на развивање на платформата, согледале дека проценката на ризикот, проверките дали некој се наоѓа на санкциона, црна листа и анализата на клиентите се правела во голем дел рачно, за што било потребно многу време, многу вработени биле вклучени, се работело со еден тон хартија на бирото, во која никој не можел да се снајде. Затоа Сајтех си поставиле цел да понудат софтверска технологија која ќе го реши овој проблем.

За да развиете "in-house" продукт како иновација потребни се повеќе работи, а многу е важно целата идеја да биде препознаена од некого. Кај нас во земјава Фондот за иновации и технолошки развој како авторитет многу добро го прави тоа и им влева самодоверба на луѓето за да продолжат понатаму. За повикот на Фондот се информиравме преку социјалните мрежи. Преку нашата мрежа на контакти најдовме консултант, кој веќе имаше искуство, го имаше поминато целиот процес преку ФИТР и ја поднесовме апликацијата. Бевме многу среќни кога дознавме дека сме избрани меѓу големиот број апликанти. Што се однесува до средствата реално, ги добивме подоцна од очекуваното, бидејќи се појавила одреден сплет на околности поради промена на луѓето во тимот. Но, со поддршка од ФИТР поднесовме барање за промена во проектот до Комитетот за одобрување и на крајот добивме позитивен одговор што не направи уште посреќни. Дефинитивно ја постигнавме целта со оглед на фактот дека metricity.mk веќе работи и можете да се регистрирате онлајн.

КНИГОТЕКА ЧИТАЈТЕ Е-КНИГИ

Брзиот развој на дигиталните технологии беше основен предуслов за појавата на електронските книги. Изминатите години ваквиот тренд бргу се развиваше низ светот, особено во англосаксонските земји, воден од најголемите продавачи на електронски книги како Amazon Kindle, Nook, Apple books и Kobo. Интересот да го донесеме овој тренд и кај нас како и потребата на издавачите да го прилагодат своето работење на новите технолошки промени и да започнат сопствена продажба на е-книги ја поттикнаа идејата да го развиеме ова решение и да се издвоиме како лидери на пазарот на електронски книги.

РАСТЕ БРОЈОТ НА ЧИТАТЕЛИ

Интересот за нашето решение е голем особено од источно европските земји и земјите од регионот каде електронското издаваштво сеуште не е доволно развиено, а издавачите ја препознаваат потребата на пазарот и интересот на читателите за е-книги. Слична е ситуацијата и во нашата земја. Што се однесува до дигиталната книжарница Книготека, соработката со нашите издавачки куќи постојано се зголемува, а така расте и бројот на читатели и корисници на нашата апликација.

НАЈМНОГУ СЕ ЧИТА БЕЛЕТРИСТИКА

Белетристиката е најзастапена форма на литература во нашата книжарница, со најголем акцент на романи и раскази од домашни и светски познати автори. Интересот за е-книги е голем, особено кај помладите генерации читатели на кои мобилните

уреди и читањето содржини по електронски пат им се веќе навика и секојдневие. Најмногу нè радува тоа што корисниците постојано го изразуваат своето задоволство и ја поддржуваат нашата идеја велејќи дека досега читале е-книги, но немале можност да ги најдат на македонски јазик. Како најчитани жанрови во нашата книжарница би ги издвоиле трилерите, историските и љубовните романи.

ЗА МОДЕРНО ДИГИТАЛНО ОПШТЕСТВО ПОТРЕБНИ СЕ ПАРИ

Технолошкиот развој е многу битна алатка во градење модерно дигитално општество. Нашата земја има голем потенцијал за развој на технолошки решенија, а сведоци сме на многу иновативни идеи од млади претприемачи кои со помош на ФИТР и останати програми за поддршка на иновации ги развиваат своите проекти. Сепак технологијата претставува скап и сложен процес на реализација за што се неопходни дополнителни финансиски средства, па токму затоа државната поддршка е од големо значење за компаниите што развиваат иновативни решенија.

ЦЕЛТА Е СОРАБОТКА СО ИЗДАВАЧКИ КУЌИ ОД ЦЕЛ СВЕТ

Поддршката од Фондот за иновации дојде во вистински момент кога одлучивме да го доразвиеме и комерцијализираме нашето решение за што ни беа неопходни дополнителни средства без кои целиот проект не би бил реалност. Првиот дел од проектот беше посветен на развој на производот и таа фаза успешно ја завршивме за сега да имаме комплетно решение.

Софтверска платформа за дигитална книжарница

Старт ап компанијата Книготека создаде софтверска платформа за продажба, дистрибуција и читање на електронски книги и дигитална книжарница.

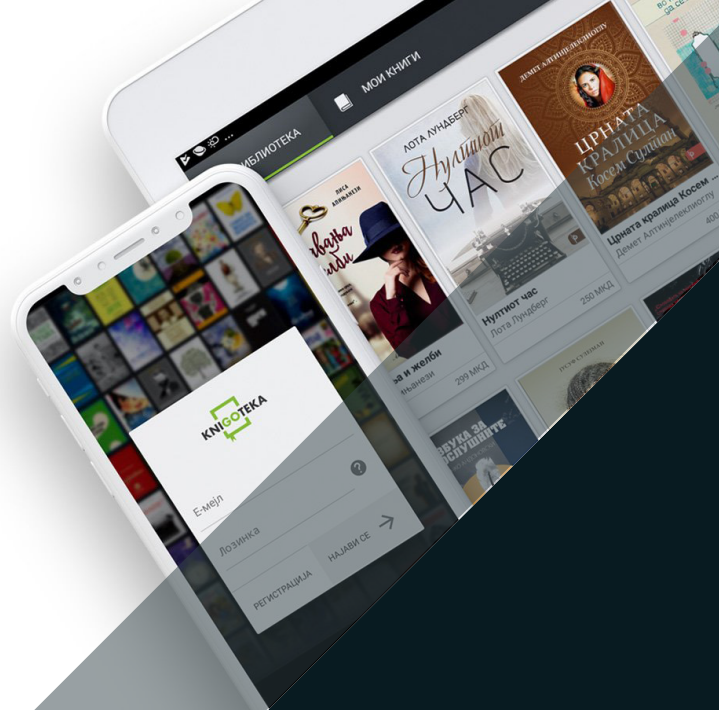
Во меѓувреме поднесовме барања за заштита од интелектуална сопственост, како што се трговската марка, индустрискиот дизајн, авторско дело и патент за производот. Вториот дел од проектот на кој во моментов сме фокусирани е пласирање и продажба на нашето софтверско решение во светски рамки.

НОВА ИДЕЈА - ДИСТРИБУЦИЈА НА СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА

Покрај издавачкиот сектор, наша цел е да го прошириме опсегот на институции кои ги опслужуваме преку развој на едукативен менаџмент систем што ќе нуди дистрибуција на стручна литература, учебници и тренинг програми наменети за образовни центри и научни и културни институции кои исто така имаат потреба од дигитализација на своите материјали и нивна дистрибуција до своите корисници. Нашата препорака до сите оние кои имаат одредена бизнис идеја или иновативно решение за одреден проблем или потреба во општеството е да ги разгледаат сите можности и програми за финансирање, бидејќи веруваме дека иновативните идеи кои имаат вистински потенцијал за развој на пазарот се навистина препознаени од страна на институциите, како што е Фондот за иновации.

Книжарница на дланка

Поддршката од фондот за иновации дојде во вистински момент кога одлучивме да го доразвиеме и комерцијализираме нашето решение за што ни беа неопходни дополнителни средства без кои целиот проект не би бил реалност.

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Книготека е стартап компанија која се занимава со креирање апликативни решенија за дигиталната издавачка индустрија. Нивниот прв продукт е софтверска платформа за продажба, дистрибуција и читање електронски книги што ќе им помогне на илјадници издавачи низ светот да креираат сопствена, брендирана дигитална книжарница. Покрај тоа, неодамна ја лансираа и првата дигитална книжарница за продажба на електронски книги knigoteka.mk во соработка со неколку реномирани македонски издавачки куќи. Во моментот нивниот тим брои 6 вработени, а услугите ги пласираат во светски рамки.

ГИ СЛЕДЕВМЕ СИТЕ ПОВИЦИ НА ФИТР

Со оглед на тоа што ФИТР објавува различни повици и мерки, ние постојано ги следевме нив, за да бидеме во можност да аплицираме на повик што ќе биде соодветен за нашиот бизнис. При процесот на аплицирање покрај пишаниот правилник кој беше јавно објавен за секоја мерка поединечно, имавме целосна поддршка и од тимот на ФИТР кој секогаш беше достапен за одговори на нашите прашања. Преку остварени лични, пишани и телефонски консултации постојано ни даваа насоки и препораки за изработка на самата апликација.

ПИКСАЈЛ ДООЕЛ

СО ПИКСЕЛИ ОД СЛИКИ ОДБЕРЕТЕ ГО СВОЈОТ СТИЛ

Текстилната индустрија е во постојан подем и дава простор за иновативност на компаниите во комуникацијата со своите потрошувачи. Пиксајл ги следи новите трендови кои се во насока на онлајн продажба и ја усовршува својата технологија со цел да го подобри искуството на потрошувачите и да ги поттикне да пазираат онлајн. Тргувајќи од ова, Пиксајл создаде технологија која им нуди едноставен иновативен канал на комуникација на е-продавниците, и исто така ќе им ја подобри ефикасноста во организирањето на податоците за е-продавницата, а на клиентите ќе им обезбеди полесен и попрецизен начин да стигнат до посакуваниот производ за време од неколку секунди.

ПАРТНЕРСТВО СО ХОЛАНДСКА ФИРМА

Минатата година Пиксајл изврши промена од b2c во b2b компанија со бизнис модел SaaS API. Компанијата склучи партнерство со фирма од Холандија којашто се занимава со одржлива мода, и ја имплементираше технологијата во својата онлајн-продавница. Со тоа Пиксајл продолжува да ја подржува одржливата мода и пораката која ја носи.

До посакуваниот производ за неколку секунди

Компанијата го олеснува шопингот, преку визуелно пребарување, само со прикачување на слика од посакуваниот производ, корисниците можат да го пребараат целиот каталог во е-продавницата за една секунда

ШТО ЗНАЧИ ВИЗУЕЛНО ПРЕБАРУВАЊЕ

Во моментот сме фокусирани на усовршување на решенијата базирани на вештачка интелигенција: визуелно пребарување, автоматско тагирање и similar recommendation. Секоја од оваа алатка придонесува за поефикасна организација на е-продавницата и му овозможува на потрошувачот брз и едноставен начин да стигне до посакуваниот производ. Поконкретно, решението за визуелно пребарување овозможува со прикачување на слика од посакуваниот производ, корисниците да го пребараат целиот каталог во е-продавницата само за една секунда, а доколку посакуваниот производ го нема на залиха, алатката similar recommendation ќе прикаже алтернатива со точност од 90 проценти. Автоматското тагирање ги процесира сите производи во каталогот со брзина од 10.000 слики на час со што на модните онлајн продавници им заштедува ресурси и време од неколку дена.

БЕНЕФИТ И ЗА КУПУВАЧИТЕ И ЗА КОМПАНИИТЕ

Технологијата на Пиксајл обезбедува обостран бенефит како за компаниите кои ја имплементираат така и за своите потрошувачи. Искуството покажува дека онлајн продавниците користејќи ги алатките визуелно пребарување и similar recommendation ја зголемуваат продажбата за 30 проценти, привлекуваат нови клиенти, видливоста на производите расте и секако продавницата има дополнителни приходи од алтернативите кои што им се понудени на купувачите. Алатката, пак, за автоматско тагирање им овозможува ефикасно и лесно менаџирање на онлајн каталогот.

Сево ова, од друга страна, влијае врз искуството на потрошувачот во е-продавницата, наоѓањето на посакуваниот производ за помалку од секунда, без нервози и чекање во ред, ниту неизвесност од тоа дали ќе го има производот на залиха, се најголеми бенефити за купувачот кој е спремен да одвои и поголем буџет од планираното.

ПОТРЕБНА НИ Е ПОЗИТИВНА И ИНОВАТИВНА ЕНЕРГИЈА

За сите компании со иновативни идеи, им препорачуваме да аплицираат на повиците од ФИТР, затоа што со поддршката што ќе ја добијат можат да ги остварат своите идеи, и исто така, да влијаат врз развојот на нашето општество со вработување на нови луѓе и ширење на позитивна и иновативна енергија во државата.

Формирањето на Фондот за иновации и технолошки развој има благородна мисија да ги поддржи компаниите, но и поединци, кои имаат иновативни идеи, но сè уште не се охрабриле да основаат свои бизниси

СО ФИТР ГЛОБАЛНО ГО ПРОМОВИРАМЕ НАШИОТ ПРОДУКТ

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Компанијата Pixyle.ai е основана во 2017 година, а главен „виновник“ за тоа е Светлана Кордумова Трајанова, доктор на науки во областа на вештачката интелигенција и вљубеник во модата. Следејќи ги своите страсти доаѓа до идеја за создавање технологија која користејќи вештачка интелигенција ќе им помогне на онлајн продавниците од модната индустрија да овозможат лесен и ефективен шопинг на своите клиенти со визуелно пребарување. Вложувајќи многу труд и енергија, тимот на Pixyle.ai денес го сочинуваат 10 вработени и двајца надворешни соработници од Холандија, а услугите ги пласираат на глобално ниво.

За повикот од ФИТР се информиравме преку социјалните мрежи. Потоа стапивме во контакт со претставници од Фондот кои ни ја објаснија процедурата и документацијата која што ни е потребна. Добивме насоки и поддршка за целиот процес. Поддршката од ФИТР ни помогна во развојот и усовршувањето на продуктот, а исто така и за ангажирање на дополнителни ресурси поврзани со маркетинг и промоција, со кои успеавме крајниот продукт да го промовираме во модната индустрија на глобално ниво. Имајќи во предвид дека дејствуваме во полето на модата, примарна цел ни е глобалниот пазар. Големите модни брендови кои имаат е-продавници со широка палета на производи се примарни таргет за нас. Нашите планови вклучуваат дополнителен развој на продуктот како и создавање на нови креативни решенија кои ќе најдат примена во е-трговијата.

ПРЕПЛЕТ

ИЗГРАДИВМЕ БРЕНД СО ХУМАНА ИДЕЈА

Преплет Дизајн е препознатлив по тоа што секој производ содржи креативна порака која ја надополнува илустрацијата. Најчесто пораките се испишани на македонски јазик и кирилица и пренесуваат инспиративни мисли преку кои секој може да си се поврзе на свој, индивидуален начин. Неодамна студиото ја прошири својата колекција со производи кои содржат англиски пораки и фрази кои надополнуваат одредени илустрации. Тимот го сочинуваат Викторија Ланговска Хајредин и Магдалена Аврамовска кои се основачи, Емилија Ланговска која работи како дизајнер и проект менаџер и Фросина Крстевска која е продажен агент и се грижи за малопродажбата и големопродажната мрежа на студиото. Како студио кое е во константен развој и со амбиција да прерасне во голема социјално одговорна компанија секогаш гледаме да опфатиме проекти со кои што ќе го доближиме дизајнот и до оние групи на кои што им е тешко достапен.

ХУМАНАТА ДИМЕНЗИЈА НА ДИЗАЈНОТ

Во денешно време свесно или несвесно дизајнот игра многу важна улога во секојдневието на повеќето од луѓето и многу е тешко да се ставиме на местото на лицата со делумно или целосно оштетен вид на кои уметноста за жал им е сеуште многу далечна. Поради овие причини проектот наменет и за овие лица го гледаме како еден огромен предизвик во кој дизајнот ќе го пренесе преку различни тактилни медиуми.

Креативни производи со
пораки во кои секој може
да се препознае

Иновацијата на проектот на дизајн студиото Преплет е создавањето на дизајнерски текстилни производи кои што можат да бидат користени и од лицата со делумно или целосно оштетен вид

Иновацијата на овој проект е создавањето на дизајнерски текстилни производи кои што можат да бидат користени и од лицата со делумно или целосно оштетен вид. Колекцијата е составена од функционални производи како: маици, торби, несесери, перничкиња со најразлични оптимистички пораки на англиски јазик. Производите содржат тактилна илустрација и порака напишана на англиска и на Брајова азбука кои со помош на текстилно печатење и везење директно ќе бидат аплицирани на текстилот. Со аплицирање на ваков тип текст и со одветно дизајнирана илустрација така што лицата со оштетен вид можат да ја допрат и почувствуваат, создаваме производ кој што ќе може да биде разбирлив за сите. Оттука ги таргетираме сите, не само лицата со оштетен вид. Со ова целиме кон подобра социјална инклузија и подобрување во квалитетот на животот на лицата со оштетен вид.

Создавањето на линија на производи наменети и за лица со посебни потреби е од исклучителен фактор за прераснувањето на нашата фирма во социјално одговорна компанија и е она кон што целиме од самото наше постоење.

Иако веќе сме во преговори со некои дизајн студија и музеи кои содржат концептуални продавници нашиот проект е сеуште во фаза на финална изработка. Искрено се надеваме дека производите ќе бидат позитивно прифатени и препознаени како во Македонија така и пошироко од лицата со оштетен вид како и од сите оние кои сакаат да ја поддржат иницијативата за нивната инклузија во дизајнот светот.

СЛЕДНИОТ ЧЕКОР Е ПРОМОЦИЈА НА КОЛЕКЦИЈАТА

На промоцијата која е планирана да се изведе преку мултимедијален настан, посетителите ќе имаат можност да се запознаат со концептот на овој проект во целост. По ова следи промоцијата на колекцијата во неколку концептуални продавници низ Европа со кои веќе сме во контакт.

Во иднина би сакале да продолжиме да дејствуваме во областа на креирање на што повеќе дизајни наменети за лица со визуелна попреченост бидејќи имаме на ум уште многу начини на кои што може да допреме до нив преку дизајнот.

Нашата препорака за компаниите кои што имаат иновативни идеи е задолжително да ги стават на лист хартија, да ги развијат во конкретен проект и во првиот момент да ги презентираат, затоа што добрата и искрена идеја секогаш се препознава и наоѓа пат до успехот.

Првиот пат кога аплициравме во Фондот бевме одбиени, но не се откажавме. Повторно конкуриравме со уште подобра идеја и имавме позитивен резултат.

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Преплет Дизајн естудио, бренд кој креира производи наменети за креативни подароци и домашен декор како: тематски дневници, нотеси, тетратки, постери, честитки, пликоа, декоративни хартии за виткање подароци и сл. Покрај овие производи студиото има и линија на производи како: керамички шолји, стаклени чашки, платнени торби, несесери и перничиња. Во зависност од сезоната и колекцијата која што се подготвува, типот на производите варира.

НЕКОЛКУ ПАТИ АПЛИЦИРАВМЕ НА ПОВИК ОД ФИТР

Веќе подолго време ги следевме повиците на веб-страницата на Фондот, како и на рекламите кои ги имаат по медиумите. Првиот пат кога аплициравме со еден проект, многу пати добивавме мејлови од нивна страна каде сме згрешиле во апликацијата, што не сме навеле и што треба да дополниме, па со тоа пропратно и учевме на кој начин треба да ни е комплетен проектот. Иако тогаш нашата апликација беше одбиена, не се откажавме од повторно аплицирање со уште подобра идеја и искуство кое беше со позитивен резултат. Тоа што токму нашиот проект беше избран од страна на ФИТР за нас беше од огромно значење зашто со отпочнувањето на овој проект нашето студио имаше можност да го прошири опсегот на производи и техники. Со инвестирањето во машините кои што ни се основа за започнувањето на проектот ќе аплицираме нови техники преку кои ќе го зацврстиме нашиот бренд идентитет. Самата достапност на оваа опрема дозволува развивање на нови концепти како креирање на многу дизајнерски текстилни производи, етикети со Брајова азбука, игра со нови иновативни комбинации од печат и вез и брзо реализирање на најразновидни соработки.

СИНАПС АВИАЕЈШН

СО AIRPORT BRIEFING ПИЛОТИТЕ СЕ ПОДГОТВЕНИ ЗА ЛЕТАЊЕ

Airport Briefing е симбиоза на информатички технологии и експертиза од областа на авијацијата, а е резултат на соработката која меѓу (Синапс Групација) и капетан Кочо Мојсов (Boeing 777) од пред 5 години, која успешно трае и ден денес. Целта на производот пред се е да обезбеди брз, лесен и ефективен процес на брифирање, односно подготовка на пилотите, пред и за време на нивниот лет. Првичната верзија е изградена со cross-platform технологија базирана на Adobe – Flex/Flash Builder, Away3D и класично серверско решение, но најновата верзија на Airport Briefing, ќе користи сосема нов 3Д енџин, ќе биде развиена со AWS(Amazon) алатките и ќе има многу нови, возбудливи функционалности што ќе ја направи, како што ние сакаме да кажеме, “The holy grail” of airport briefings! Еден од главните адути на Airport Briefing е 3Д енџинот, преку кој ги визуализираме клучните аспекти од процесот на брифирање во 3 три димензии, а тоа се пистите на аеродромот, теренот, светлосните системи, критични ветрови, процедурите и рутите на летање и многу други важни податоци.

AIRPORT BRIEFING ГО КОРИСТАТ 8 АВИАКОМАПНИИ, СЕ ПРЕГОВАРА СО УШТЕ 10

Со задоволство можам да кажам дека постои голем интерес за нашиот производ, кој е еден од ретките во авиоиндустријата на глобално ниво со фокус на темата RAIM (Route and Aerodrome

information manual). Досега имаме склучено договори со 8 авиокомпани/оператори, а во активен процес на продажба сме со уште 10-тина реномирани имиња во индустријата. Авиоиндустријата е специфична по тоа што фокусот е секогаш ставен на безбедноста. На таа основа, дефинирана од светските интернационални организации ICAO/IATA, всушност е изградена глобалната авиоиндустрија која денес ја познаваме, која е клучен фактор за процесот на глобализацијата, преку физичко поврзување на луѓето, економиите и културите. Во таа смисла, авионскиот превоз е еден од најсигурните начини на транспорт (статистички само превозот со лифт е помалку ризичен), а Airport Briefing е само уште еден додаток во целиот микс на сигурносни протоколи, системи и технологии, па честопати е тешко точно да се утврдат причините за одреден инцидент и/или несреќа во однос на подготовеноста на пилотот. Но едно е сигурно, сè уште ниту еден наш клиент нема регистрирано некаков посериозен инцидент откако го користат нашиот софтвер, а се надеваме дека така ќе остане и во иднина.

СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ИМА ШАНСИ ДА БЛЕСНЕ ГЛОБАЛНО СО ИНОВАЦИИ

Стратегиски гледано, инвестирањето во иновациите и технолошкиот развој е клучен елемент за развој на едно општество, а посебно за мало како што е нашето. Северна Македонија не може да го освои светот со работна рака во “labor intensive” индустриски гранки, но секако има шанса да блесне глобално со иновации и знаење чија пак моќ ја надминува секаква математичка калкулација на размери, бројност и локација. Затоа, ги поздравувам сите напори на државниот апарат во насока на развојот на интелектуалната моќ на населението, вклучувајќи и конкретна финансиска и логистичка поддршка. За повикот фондот дознавме од медиумите. Ние веќе учествувавме на еден повик на ФИТР во 2016 година, па овој пат ни беше полесно да ја подготвиме документацијата и квалитетно да го презентираме нашиот план за развој. За разлика од периодот на нашата прва апликација, овојпат Синапс имаше многу поконкретен бизнис план, изработен и валидиран производ со реални клиенти и освоени награди, па и успехот на конкурсот се чинеше логичен. Средствата доаѓаат во идеално време за нас. Тоа е време кога, минувајќи низ вистинските филтри на пазарот, USP-то на производот веќе јасно се изкрystalизира, а линиите на движењето на компанијата се лесно препознатливи. Просто кажано, сега точно знаеме што треба да направиме, па единствен „проблематичен“ ресурс е времето, се разбира тоа значи финансии. Средствата од фондот ќе ни овозможат многу бргу и квалитетно да ја имплементираме нашата стратегија, што е посебно важно во една глобална индустрија како што е авиоиндустријата, каде што конкуренцијата е моќна и долго присутна на пазарот, а процесот на продажба е долг и неизвесен.

Софтвер за подготовка на пилотите, пред и за време на нивниот лет

Целта на производот е пред се да обезбеди брз, лесен и ефективен процес на брифирање, односно подготовка на пилотите, пред и за време на летот

Северна Македонија не може да го освои светот со работна рака, но секако има шанса да блесне глобално со иновации и знаење чија пак моќ ја надминува секаква математичка калкулација на размери, бројност и локација, вели Филип Арсов

НАШАТА ЦЕЛ Е ДА ГО ОСВОИМЕ СВЕТОТ НА АВИЈАЦИЈАТА

Плановите ни се да го освоиме светот на авијацијата со нашиот производ. Сакаме Airport Briefing (Synapse Aviation), да стане препознатлив бренд како што се Jeppesen (Boeing), LIDO (Lufthansa), Garmin, ForeFlight итн. Но, се разбира нашата главна цел и мисија е да им помогнеме на пилотите во нивен процес на подготовка и ултимативно, да ја зголемиме безбедноста во авиоиндустријата. Патот на претприемачот е тежок и трнлив. Процесот на развој на една идеја, од замисла до реален производ/услуга е тежок и неизвесен и секоја помош е повеќе од добредојдена. Мојот совет за младите иноватори и претприемачи би го сублимирам во неколку пораки кои се и мои лични водилки: „Искористи ја сета помош која ти е на располагање... помалку размислувај, повеќе дејствувај... нема откажување после првиот неуспех, ниту после третиот, ниту после десетиот... посвети се на континуирано учење и развој на вештините .. (мулти)имплементирај го концептот „trail-fail-learn“...упорност, храброст, истрајност...научи да ги менаџираш умот, духот и енергиите...грижи се за телото... развивај ја свесноста ... биди дисциплиниран и благодарен“, вели Филип Арсов од Синапс Авијешн

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Синапс Авијација ДОО (Synapse Aviation LLC) е ИТ компанија која нуди производи и услуги од областа на авио индустријата, со цел зголемување на безбедноста и ефикасноста во работењето на авиокомпаниите. Основана е 2016 година, денес тимот на Синапс брои 10-тина луѓе меѓу кои имаме искусни ИТ инженери, 3Д артисти, активни пилоти и експерти од областа на авијацијата. Фокусот на Синапс е ставен на една област од авиоиндустријата која се однесува на подготовката на пилотите пред и за време на нивниот лет, а тоа е брифирање за рути и аеродроми, или изворно, route and aerodrome briefings, па оттаму и името на производот Airport Briefing.

СТРАТУМ РИД

ЕКОНОМИЈА, ПСИХОЛОГИЈА, МАРКЕТИНГ = ИМПАЛА

ИМПАЛА е резултат на долгогодишно искуство во двете области, истражување на пазарите и менаџмент на иновации (посебно design thinking). До идејата, а уште поважно и до реализацијата дојдовме со Тамара Димитрова и Академик Љупчо Коцарев, со кои низ brainstorming продуциравме, но и елиминиравме идеи за иновативни ИКТ алатки во областа на истражување на пазар. Во тимот подоцна се приклучи и проф. д-р Огнен Спасовски од Институтот за психологија, кој даде свој инпут во тестирањето на физибилноста на идеите како и предлози за имплементација на солуциите во иднина во области кои не се само економски. Во основа алгоритмите имплементирани во платформата се базирани на револуционерните теории од крајот на 20-тиот век на Даниел Канеман, Пол Екман и Големан.

СЛЕДЕЊЕ НА ОЧИ, КОДИРАЊЕ НА ЛИЦЕ И НЕУРОМАРКЕТИНГ

ИМПАЛА е DIY платформа за неуромаркетинг што значи дека се базира на метрики кои се од областа на медицината (неврологија), а се применуваат за детекција на несвесните мотиви и состојби на испитаниците пред се во процесот на донесување на одлука. Преку детекција на движење на зеница на око, препознавање на емоции преку микроекспресији, мерење на време на реакција итн. се детектираат психички состојби без да се бара вербална изјава од испитаниците. Овие метрики се

клучни во тестирањето на комуникациските алатки како и оптимизирање на комуникативната стратегија што значи дека целна група се буквално сите компании, гледано на глобално ниво.

БЕЗ ПОДДРШКА ОД ФИТР, ИМПАЛА НЕМАШЕ ДА БИДЕ ТОЛКУ УСПЕШНА ПРИКАЗНА

ИМПАЛА е револуционерно решение, кое е базирано на мултидисциплинарност и во теоретскиот, односно научниот пристап, но и во апликативноста. Колку и да бевме ентузијастички и да верувавме во моќта на Импаала без, финансиска и менторска поддршка ова немаше да биде толку успешна приказна. Токму затоа во секоја можност, се благодаруваме на Фондот за иновации кој нè поддржа и финансиски, но и со консултативна и менторска поддршка за да можеме да ја финализираме платформата. Како што велат: една ластовичка не ја прави пролетта, така и еден успешен стартап на глобална сцена не е доволен за да се креира стабилен и одржив екосистем на иновации и претприемништво. Ова го кажувам за да апелирам до сите институции и stakeholder и да го следат примерот на ФИТР и заеднички да препознаат и поддржат компании со висок потенцијал за излез на пазарите надвор од РС Македонија со иновативни производи и алатки.

Стратум Рид ја препознаваат по проектот ИМПАЛА

ИМПАЛА е DIY платформа за неуромаркетинг што значи дека се базира на метрики кои се од областа на медицината (неврологија), а се применуваат за детекција на несвесните мотиви и состојби на испитаниците пред се во процесот на донесување на одлука

ПЛАНОВИТЕ ЗА ВО ИДНИНА СЕ ПОВРЗАНИ СО ПОБАРУВАЧКАТА НА ГЛОБАЛНО НИВО!

ФИТР и членовите на ИК на ФИТР, како и други партнери, на пример МК 2020, ни помагаат да ја комерцијализираме ИМПАЛА на глобално ниво, прв чекор се пазарите во Америка и во Канада. Сметам дека исто така македонската дијаспора може да помогне, особено сите оние успешни Македонци кои работат во ИКТ компании низ светов како Oracle, Microsoft, Google и во др.

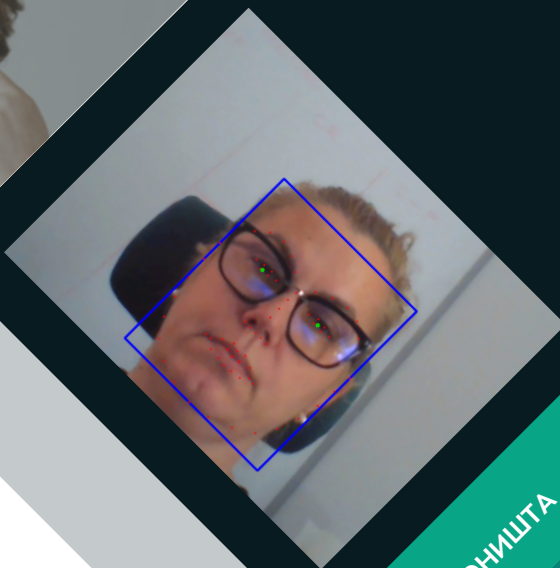

Eye Tracking

Example of body text. Somehow, I doubt that. You have a good heart, Dexter. Tonight is the night. And it's going to happen again and again. It has to happen. I'm Dexter, and I'm not sure what I am. I am not a killer. I'm really more an apartment person.

Фондот за Иновации нè поддржа финансиски, но добивме и консултативна и менторска поддршка за да можеме да ја финализираме платформата, вели Весна Кузмановиќ, основач на компанијата Стратум РИД

СО ПОДДРШКАТА ОД ФИТР ГИ РЕАЛИЗИРАВМЕ НАШИТЕ СОНИШТА

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

STRATUM R&D

Стратум РИД е компанија регистрирана во 2015 година, како консултантска компанија во областа на истражувањато и развојот, односно иновациите. Основач е Весна Кузмановиќ која има 20 годишно искуство во областа на истражување на пазарите и последните 5 години во областа на менаџментот на иновации. Весна Кузмановиќ беше основач и на компанијата STRATUM Research, која по 7 години работа беше аквизирана од GfK Skorje. Во моментот, компанијата има 5 вработени и над 100 надворешни соработници на територијата на Р.С.Македонија, како и партнер компаниии низ Европа, Америка и Канада. Во моментот услугите се концентрирани на македонскиот пазар со фокус на продажба на пазарите во САД и Канада

Пред да се објави повикот ФИТР имаше организирано презентации низ државата со различни партнери се со цел да се популаризира мерката и да дозволат компаниите, па така дознавме за сите детали на презентација организирана од ФИТР и УСАИД. ФИТР со своите партнери навистина одлично си ја одработуваат работата во смисла на дисеминација на важните информации до крајните корисници и тоа на највисоко ниво на транспарентност. После 20 години функционирање на овој пазар, компанијата доби нешто од државата! Дали верувате дека во 20 години наназад, никогаш не сме добиле тендер, или каква било друга соработка со државните органи. Кога дознав дека проектот ни е одобрен, тоа беше повеќе шок и неверица. Секако по кратко време сите заедно се радувавме затоа што знаевме дека оваа поддршка е круцијална за да си ги реализираме сонештата, а со тоа да бидеме успешни на глобално ниво!

УРЕТАНИ ДООЕЛ

УСПЕХОТ Е СЕКОГАШ НА ДОФАТ

Како полимерен инженер, за време на магистерски студии, истражував колку отпадна гума има и од каде потекнува. Наидов на податок дека само во нашата држава има 100.000 м транспортни ленти, само во рудниците. Имајќи превид дека брисачите се користат за чистење на лентите и дека тие се изработени од гума, а нивниот експлоатационен период е една година, може да претпоставиме колку отпад се генерира на годишно ниво. Се заложив за проблемот, и решението го најдов две години подоцна. Направив полиуретански брисачи кои се со рок на траење речиси тројно поголем од гумените брисачи за транспортни ленти.

НОВИ ИНОВАТИВНИ ПРОИЗВОДИ

Во моментот работиме на разработка на неколку нови иновативни производи од течен полиуретан, кои, исто како и нашиот првенец ќе бидат замена за досегашните производи. Предноста и кај нив е долгиот експлоатационен рок и подобрени физичко-механички карактеристики. Нашите производи во моментот гипласираме на домашниот пазар, но наша цел се и странските пазари. Бидејќи сме доста млада компанија, најпрво сакаме да ја стекнеме доверба на домашниот пазар, а подоцна со таа референца планираме производите да ги пласираме и на странските пазари.

ЗА СЕКОЈА ИНОВАЦИЈА НЕОПХОДНА Е ПОДДРШКА

Иновативното решение само по себе не може да се реализира и да вроди плод. На почетокот сè уште немав идеја како да го реализирам мојот план, а воопшто не ни помислував дека од план тоа може да прерасне и во старт ап компанија. Поддршката е многу битен фактор за развојот на млади, иновативни компании, бидејќи не секогаш иноваторот е оној кој може да преземе иницијатива кон исполнување на сите законски обврски. Во нашиот случај, Фондот за иновации и технолошки развој многу ни помогна од сите аспекти и затоа тој денес е дел од компанијата и е присутен во сите фази на реализацијата на проектот.

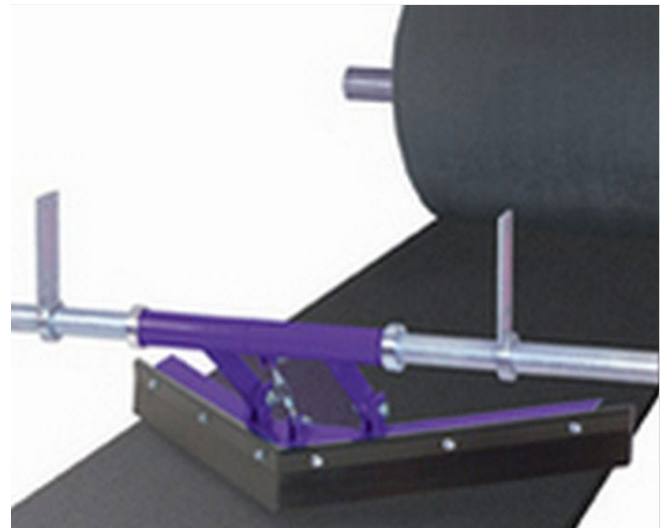
ТАЈНАТА НА НАПРЕДОКОТ Е ДА ЗАПОЧНЕМЕ НЕШТО НОВО

За повикот на Фондот за иновации дознав од социјалните мрежи, бев многу скептична, но решив да се обидам. Тогаш помислив дека доколку успеам, ќе си ја реализирам идејата, а доколку не, ќе побарам насоки од експертите во Фондот каде треба да се подобрам. Ја подготвих апликацијата, која сама по себе не е тешка. Правилата и барањата беа јасно дефинирани, и требаше само да се следат. Реално сметам дека доколку имаме идеја, мотив и желба за успех, тоа е најмалата пречка на нашиот пат. Се водев по цитатот на Марк Твен „Тајната на напредокот е да започнеме нешто ново“.

Наместо гумени, полиуретански брисачи за транспортни ленти

Поаѓајќи од искуството што го стекнав во соработката со Фондот, би сакала да ги охрабрам сите млади иноватори, кои имаат идеја, дека успехот е секогаш на само еден чекор од нас, доволно е само да посакаме и да го (до)фатиме

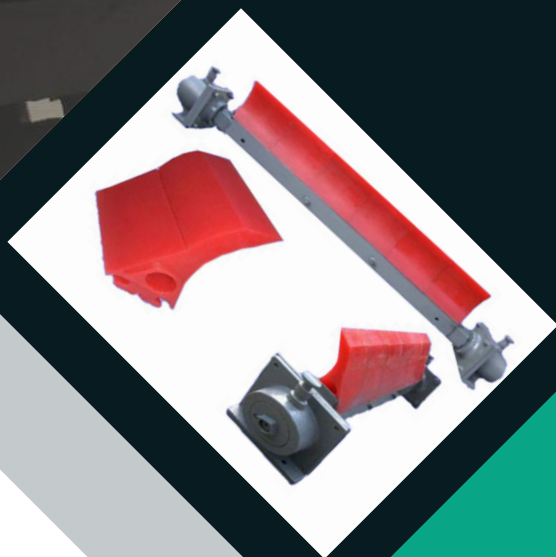
ИМАВ ПЛАН КАКО ДА СТИГНАМ ДО ЦЕЛТА

Уште на почетокот на идејата имав план како да стигнам до целта. Така всушност и произлезе целиот бизнис план, врз база на кој беше изработен и буџет, по кој требаше да се движам. Средствата ги користиме во согласност со предвидениот буџет и во моментот нема никакви отстапувања. Само би кажала дека нашата цел е постигната. Работиме напорно нашите производи да ги пласираме на странските пазари и очекуваме тоа да се реализира во текот на наредната година.

Поаѓајќи од искуството што го стекнав во соработката и поддршката од Фондот за иновации, би сакала да ги охрабрам сите млади иноватори, кои имаат идеја, дека успехот е секогаш само на еден чекор од нас. Доволно е само да посакаме и да го фатиме. „Сè додека не се предадеме, имаме шанса. Откажувањето е најголемиот неуспех“, рекол основачот на „Али Баба“, Џек Ма.

„Направив полиуретански брисачи кои се со рок на траење, речиси тројно поголем, од гумените брисачи за транспортни ленти“, вели Симона Николова, млад иноватор и основач на компанијата Уретани

КРАТКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

Симона Николова е основач на компанијата Уретани, во средината на 2018 година. Станува збор за стартап-компанија, која се занимава со производство на полиуретански брисачи за транспортни ленти и во моментот има двајца вработени. Полиуретанските брисачи наоѓаат примена во секоја индустрија која користи транспортни ленти во својот производствен процес

ФОНДОТ ОДГОВОРИ НА СИТЕ МОИ 1001 ПРАШАЊЕ

Вработените во Фондот беа подготвени и расположени да одговорат на сите мои „1001 прашање“ и денес можам слободно да кажам дека без нивната поддршка и насоки, проектот немаше да стане реалност. Бев позитивно изненадена кога добив одговор од Фондот дека мојот проект е прифатен и дека ќе биде финансиски поддржан. На почетокот кај мене се појави мала трема, која за среќа кратко траеше, па можев да продолжам и да се залажам проектот да стане успешна приказна. Средбите со експертот, кој ми беше понуден од Фондот, видно ми го зголеми дијапазонот на размислувања, особено за тоа како би изгледал еден мал стартап бизнисдоколку човек е упорен во реализација на идејата. Бев уште посреќна кога разбрав дека секој успешен проект може да донесенов, некој нареден. Затоа сметам дека токму ние младите сме тие што треба да бидеме поттик и мотивација за Фондот да продолжи да финансира уште многу вакви проекти на млади и надежни претприемачи, иноватори, кои имаат желба да успеат.

2015 – 2020

Создаваме #УспешниПриказни

Специјален монографски прилог “5 години Фонд за иновации и технолошки развој”.

Нарачател на прилогот : Фонд за иновации и технолошки развој

Уредник на прилог: Дејан Азески

Прилогот се издава во неограничен дигитален тираж на сајтот на Фокус